

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Anja Čuček

**INTERPUNKCIJSKI NASLOVI – PRIMERJAVA DNEVNIH
ČASOPISOV DNEVNIK IN SLOVENSKE NOVICE**

Diplomsko delo

Ljubljana 2007

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Anja Čuček

Mentorica: izr. prof. dr. Monika Kalin Golob

**INTERPUNKCIJSKI NASLOVI – PRIMERJAVA DNEVNIH
ČASOPISOV DNEVNIK IN SLOVENSKE NOVICE**

Diplomsko delo

Ljubljana 2007

ZAHVALA

Zahvaljujem se profesorici dr. Moniki Kalin Golob za vso pomoč pri nastajanju diplomskega dela in domačim, ki so mi vztrajno stali ob strani.

INTERPUNKCIJSKI NASLOVI – PRIMERJAVA DNEVNIH ČASOPISOV DNEVNIK IN SLOVENSKE NOVICE

Diplomsko delo je primerjalna analiza časopisnih naslovov v časopisih Dnevnik in Slovenske novice. Analizirani so časopisni naslovi obeh časopisov v obdobju od 23. 7. 2007 do 18. 8. 2007. Rezultate celotne analize je potrdila tudi analiza po enega izvoda (4. avgust 2007) obeh časopisov. Osredotočila sem se na interpunkcijske naslove. Rezultati analize so pokazali, da so tovrstni naslovi pogostejši v Dnevniku kot v Slovenskih novicah. Tudi raznovrstnost interpunkcijskih naslovov je večja v Dnevniku v primerjavi s Slovenskimi novicami. Najpogostejše uporabljena vrsta interpunkcijskih naslovov v Dnevniku so premogovorni naslovi, v Slovenskih novicah pa vprašajni in klicajni naslovi. Interpunkcijski naslovi imajo močno pozivno-pridobivalno vlogo, zato njihova uporaba ni naključna. Interpunkcijski naslovi naslavljajo vse novinarske žanre, objavljene v časopisu Dnevnik. V Slovenskih novicah pa v analiziranem obdobju naslavljajo vestičarsko, poročevalsko, pogovorno, portretno in člankarsko vrsto novinarskih besedil.

Ključne besede: časopisni naslovi, funkcije naslovov, interpunkcijski naslovi, Dnevnik, Slovenske novice.

INTERPUNCTIONAL HEADLINES – COMPARISON OF DAILY NEWSPAPERS DNEVNIK AND SLOVENSKE NOVICE

The thesis analyses headlines of 23 issues of daily newspapers Dnevnik and Slovenske novice published between 23. 7. 2007 and 18. 8. 2007. My expectations have been confirmed also by analysis of one issues from the same date, 4. august 2007. I have focused on the interpunctional headlines. Results of analysis showed that interpunctional headlines are more common in Dnevnik as in Slovenske novice. The variety is also higher in Dnevnik in comparison with Slovenske novice. In Dnevnik most applicable interpunctional headline was a headline with direct speech, as concern Slovenske novice the most applicable interpunctional headlines were headlines with question and exclamation marks. Interpunctional headlines run the role of strong appeal, that is why their use is not coincidental. Interpunctional headlines addresses all journalistic genres published in Dnevnik. In Slovenske novice interpunctional headlines are most popular in news, reports, discourses, portait and articles.

Key words: newspaper headlines, newspaper functions, interpunctional headlines, Dnevnik, Slovenske novice.

Kazalo

1. UVOD	10
2. KAJ JE NASLOV?	13
2.1 Opredelitev časopisnega naslova	13
2.2 Naslovi v resnem in rumenem tisku	18
3. INTERPUNKCIJSKI NASLOVI	20
3.1 Veliki ločili	22
3.1.1 Vprašaj	22
3.1.1.1 Vprašajni naslov	22
3.1.1.1.1 Neglagolski vprašajni naslovi	23
3.1.1.1.2 Glagolski vprašajni naslovi	23
3.1.1.2 Pravi vprašajni naslovi	24
3.1.1.3 Nevprašajni naslovi	24
3.1.2 Klicaj	24
3.1.2.1 Klicajni naslovi	25
3.1.2.1.1 Neglagolski klicajni naslovi	25
3.1.2.1.2 Glagolski klicajni naslovi	25
3.1.2.2 Pravi klicajni naslovi	26
3.1.2.3 Neklicajni naslovi	26
3.2 Mali ločili	26
3.2.1 Dvopičje	26
3.2.1.1 Premogovorni naslovi	27
3.2.1.2 Izjavni naslovi	27
3.2.1.3 Naslovi skrajšanih napovedi	28
3.2.1.4 Posledični naslovi	29
3.2.1.5 Izidni naslovi	29
3.2.2 Pomišljaj	29
3.2.2.1 Izjavni naslovi	30
3.2.2.2 Naslovi razmaknjenih enot	30
3.2.2.3 Zvezni naslovi	30
3.3 Parni ločili	31
3.3.1 Oklepaj	31
3.3.1.1 Oklepajni naslovi	31

3.3.2 Narekovaj	32
3.3.2.1 Narekovajni naslovi	32
3.4 Izpustno ločilo	33
3.4.1 Tropičje	33
3.4.1.1 Naslovi okrajšanih povedi	33
4. OPREDELITEV NASLOVOV V PREUČEVANIH DNEVNIKIH	34
4.1 Opredelitev naslovov v Dnevniku	34
4.2 Opredelitev naslovov v Slovenskih novicah	42
5. ANALIZA PREUČEVANIH DNEVNIKOV	48
5.1 Primerjava enega izvoda Dnevnika in Slovenskih novic	63
6. ZAKLJUČEK	69
7. LITERATURA	75
7.1 Primarni viri	75
7.2 Sekundarni viri	75
7.2.1 Uporabljena in navedena literatura	75
7.2.2 Internetne strani	77
8. PRILOGE	78

Kazalo tabel

Tabela 4.1.1:	Analiza časopisnih naslovov v Dnevniku	35
Tabela 4.1.2:	Naslavljanje interpunkcijskih naslovov glede na zvrst novinarskega besedila v Dnevniku	36
Tabela 4.1.3:	Naslavljanje pravih vprašajnih naslovov (V+) v Dnevniku	37
Tabela 4.1.4:	Naslavljanje nevprašajnih naslovov (V-) v Dnevniku	37
Tabela 4.1.5:	Naslavljanje glagolskih klicajnih naslovov (NK+)g v Dnevniku	37
Tabela 4.1.6:	Naslavljanje neklicajnih naslovov (K-) v Dnevniku	37
Tabela 4.1.7:	Naslavljanje izjavnih naslovov z dvopičjem v Dnevniku	38
Tabela 4.1.8:	Naslavljanje izjavnih naslovov s pomišljajem v Dnevniku	38
Tabela 4.1.9:	Naslavljanje glagolskih vprašajnih naslovov (NV+)g v Dnevniku	38
Tabela 4.1.10:	Naslavljanje pravih klicajnih naslovov (K+) v Dnevniku	38
Tabela 4.1.11:	Naslavljanje izidnih naslovov v Dnevniku	39
Tabela 4.1.12:	Naslavljanje zveznih naslovov v Dnevniku	39
Tabela 4.1.13:	Naslavljanje oklepajnih naslovov v Dnevniku	39
Tabela 4.1.14:	Naslavljanje neglagolskih vprašajnih naslovov (NV+)ng v Dnevniku	39
Tabela 4.1.15:	Naslavljanje premogovornih naslovov v Dnevniku	40
Tabela 4.1.16:	Naslavljanje narekovajnih naslovov v Dnevniku	40
Tabela 4.1.17:	Naslavljanje naslovov skrajšanih napovedi v Dnevniku	40
Tabela 4.1.18:	Naslavljanje posledičnih naslovov v Dnevniku	41
Tabela 4.1.19:	Naslavljanje neglagolskih klicajnih naslovov (NK+)ng v Dnevniku	41
Tabela 4.1.20:	Naslavljanje naslovov razmaknjenih enot v Dnevniku	41
Tabela 4.1.21:	Naslavljanje naslovov razmaknjenih enot v Dnevniku	42
Tabela 4.2.1:	Primerjalna analiza časopisnih naslovov v Dnevniku in Slovenskih novicah	43
Tabela 4.2.2:	Naslavljanje interpunkcijskih naslovov glede na zvrst novinarskega besedila v Slovenskih novicah	43
Tabela 4.2.3:	Naslavljanje neglagolskih vprašajnih naslovov (NV+)ng v Slovenskih novicah	44
Tabela 4.2.4:	Naslavljanje nevprašajnih naslovov (V-) v Slovenskih novicah	44
Tabela 4.2.5:	Naslavljanje glagolskih klicajnih naslovov (NK+)g v Slovenskih novicah	44

Tabela 4.2.6: Naslavljanje pravih klicajnih naslovov (K+) v Slovenskih novicah	45
Tabela 4.2.7: Naslavljanje neklicajnih naslovov (K-) v Slovenskih novicah	45
Tabela 4.2.8: Naslavljanje premogovornih naslovov v Slovenskih novicah	45
Tabela 4.2.9: Naslavljanje naslovov skrajšanih napovedi v Slovenskih novicah	45
Tabela 4.2.10: Naslavljanje glagolskih vprašajnih naslovov (NV+)g v Slovenskih novicah	46
Tabela 4.2.11: Naslavljanje narekovajnih naslovov v Slovenskih novicah	46
Tabela 4.2.12: Naslavljanje pravih vprašajnih naslovov (V+) v Slovenskih novicah	46
Tabela 4.2.13: Naslavljanje izjavnih naslovov z dvopičjem v Slovenskih novicah	46
Tabela 4.2.14: Naslavljanje neglagolskih klicajnih naslovov (NK+)ng v Slovenskih novicah	47
Tabela 4.2.15: Naslavljanje naslovov okrajšanih povedi v Slovenskih novicah	47
Tabela 4.2.16: Primerjalna analiza naslavljanja interpunkcijskih naslovov v Dnevniku in Slovenskih novicah	47
Tabela 5.1: Primerjalna analiza časopisnih naslovov v Dnevniku in Slovenskih novicah	48
Tabela 5.2: Odstotek posamezne vrste interpunkcijskih naslovov v Dnevniku	49
Tabela 5.3: Odstotek posamezne vrste interpunkcijskih naslovov v Slovenskih novicah	51
Tabela 5.4: Odstotek posamezne vrste interpunkcijskih naslovov v Dnevniku po padajočem vrstnem redu	53
Tabela 5.5: Odstotek posamezne vrste interpunkcijskih naslovov v Slovenskih novicah po padajočem vrstnem redu	54
Tabela 5.6: Primerjalna tabela interpunkcijskih naslovov v obeh preučevanih dnevnikih po padajočem vrstnem redu	55
Tabela 5.7: Premogovorni naslovi v Dnevnikovih rubrikah	58
Tabela 5.8: Pravi vprašajni naslovi (V+) v rubrikah Slovenskih novic	58
Tabela 5.9: Narekovajni naslovi v Dnevnikovih rubrikah	59
Tabela 5.10: Neglagolski vprašajni naslovi v rubrikah Slovenskih novic	60
Tabela 5.11: Pravi vprašajni naslovi (V+) v Dnevnikovih rubrikah	60
Tabela 5.12: Glagolski vprašajni naslovi (NV+)g v rubrikah Slovenskih novic	60
Tabela 5.1.1: Primerjalna tabela – izvod 4. avgusta 2007	63

Tabela 5.1.2: Primerjalna tabela – 23 izvodov (23. 7. 2007 – 18. 8. 2007)	63
Tabela 5.1.3: Odstotni delež interpunkcijskih naslovov v Dnevnikovem izvodu 4. avgusta 2007	65
Tabela 5.1.4: Odstotni delež interpunkcijskih naslovov v izvodu Slovenskih novic dne, 4. avgusta 2007	65
Tabela 5.1.5: Naslavljanje neglagolskih vprašajnih naslovov (NV+)ng v izvodu Dnevnika, 4. avgusta 2007	66
Tabela 5.1.6: Naslavljanje nevprašajnih naslovov v izvodu Dnevnika, 4. avgusta 2007	66
Tabela 5.1.7: Naslavljanje premogovornih naslovov v izvodu Dnevnika, 4. avgusta 2007	66
Tabela 5.1.8: Naslavljanje izjavnih naslovov z dvopičjem v izvodu Dnevnika, 4. avgusta 2007	66
Tabela 5.1.9: Naslavljanje narekovajnih naslovov v izvodu Dnevnika, 4. avgusta 2007	67
Tabela 5.1.10: Naslavljanje neglagolskih vprašajnih naslovov (NV+)ng v izvodu Slovenskih novic, 4. avgusta 2007	67
Tabela 5.1.11: Naslavljanje glagolskih vprašajnih naslovov (NV+)g v izvodu Slovenskih novic, 4. avgusta 2007	67
Tabela 5.1.12: Naslavljanje pravih vprašajnih naslovov (V+) v izvodu Slovenskih novic, 4. avgusta 2007	68

Kazalo grafov

Graf 5.1:	Odstotni prikaz interpunkcijskih naslovov v Dnevniku	50
Graf 5.2:	Odstotni prikaz interpunkcijskih naslovov v Slovenskih novicah	52
Graf 5.3:	Odstotni prikaz interpunkcijskih naslovov v Dnevniku in Slovenskih novicah	57

1. UVOD

Danes se lahko informiramo prek različnih medijev. Med najstarejše vsekakor sodijo časopisi, ki se morajo v sodobnem svetu bolj prilagajati ciljni publiki, kot so se pred prihodom radia in televizije, kaj šele sedaj, ko nas preplavljajo še spletne zmogljivosti. Branje časopisa je še vedno za mnoge ljudi ena najmočnejših navad. Kaj je lepšega, kot ob jutranji kavi prebrati nekaj novic in se seznaniti z dogodki doma in po svetu? V današnjem natrpanem urniku marsikdo opusti eno najlepših razvad, vendar še vedno obstaja množica, ki se temu ne bo nikdar odrekla. Kaj pa tisti potencialni bralci? Tudi sama sodim v skupino ljudi, ki si vsak dan sproti izbere časopis, ki ga bo prebrala ta dan. In kaj je tisto, kar me prepriča v nakup določenega časopisa? Priznam – naslovi na naslovni strani.

Ker je čas dragocen, ga nočemo izgubljati po nepotrebnem. Tega se zavedajo tudi časopisne hiše, zato vse pogosteje uporabljajo različne tržne prijeme. Med takšnimi prijemi je tudi klic po pozornosti, ki ga dosežejo z različnimi dejavniki. Eden izmed teh dejavnikov so tudi časopisni naslovi, ki so lahko podkrepljeni z ločili, barvo ali drugimi pomagali.

Zato sem za diplomsko delo izbrala temo, ki sodi na področje stilistike časopisnih naslovov, natančneje interpunkcijske naslove. To so naslovi z ločili, torej s sredstvom, s katerim besede, besedne zveze in povedi opravljajo posebno sporočanje vlogo. To vlogo v Stilistiki slovenskega poročevalstva raziskuje Tomo Korošec (1998: 105).

V diplomski nalogi se posvečam dvema slovenskima dnevnikoma. Kot predstavnika resnega tiska sem izbrala dnevni časopis Dnevnik, rumeni tisk pa bodo zastopale Slovenske novice. Primerjava naslovov v Dnevniku in Slovenskih novicah pa zato, ker so naslovi eden od dejavnikov, ki vplivajo na branje in nakup časopisov. Izbor časopisov temelji na usmerjenosti. Dnevnik po svoji hišni politiki posega po višje izobraženi ciljni publiki, v ospredju ima namreč predvsem politično obarvane novice. Kot je zapisano na spletni strani časopisne hiše Delo d.d., ki

izdaja Slovenske novice, pa te *»približajo pomembne teme manj zahtevnim bralcem, osvetlijo dogodke v soseščini in se posvečajo navadnemu človeku. Odkrijejo ozadja življenjskih zgodb in poskrbijo za teme, o katerih se govori«* (Delo d.d. 2007) V Slovenskih novicah bi tako lahko rekli, da so zgodbe bolj preprosto predstavljene, njihova ciljna publika je manj izobražena, imajo pa največjo naklado izmed vseh slovenskih dnevnikov (SOZ 2007). Zgodbe v Slovenskih novicah so lahkotnejše in bolj usmerjene v senzacionalizem kot Dnevnikove. To nam nakazuje že sama naslovna stran, naslovi v Slovenskih novicah so skoraj vedno čez polovico strani, oči pa *»zbodejo«* tudi močne barve.

Zaradi usmerjenosti obeh časopisov in različnih dejavnikov pritegnitve pozornosti postavljam hipotezo, da bom v Slovenskih novicah našla več interpunkcijskih naslovov kot v Dnevniku. Predvidevam, da bodo v Slovenskih novicah najpogosteje uporabljeni vprašajni in klicajni naslovi, saj imajo ti po Koroščevem mnenju (1998: 107) najvišjo stopnjo izraznosti. V Dnevniku pa pričakujem najpogosteje zastopane premogovorne naslove, saj ti ustrezajo pogostni okoliščini, ki jo odraža dnevno poročevalstvo, torej, da nekdo izjavi nekaj tako pomembnega, da se to izpostavi v naslovu besedila (Korošec 1998: 115).

Preden se sploh lahko posvetim interpunkcijskim naslovom, bom v prvih dveh poglavjih razčlenila naslove, kako so v slovenskem časopisju nastali, se izoblikovali in kaj pravzaprav naslavlajo. Nato bom prešla k interpunkcijskim naslovom. Pri definiranju interpunkcijskih naslovov bo moje glavno vodilo Koroščeva (1998) razčlenitev tovrstnih naslovov. Do nje je prišel z obširnim preučevanjem Delovih uvodnikov. Ker je njegova klasifikacija nastala na osnovi slovenskega gradiva, menim, da njegova členitev najbolj ustreza moji analizi.

V četrtem poglavju bom opredelila naslove v posameznem časopisu, koliko je vseh naslovov, kolikšen delež od vseh naslovov predstavljajo interpunkcijski naslovi, kaj naslavlajo posamezni interpunkcijski naslovi, in predstavila, kakšne so razlike pri interpunkcijskih naslovih med časopisoma.

V empiričnem delu bom z analizo gradiva skušala potrditi oziroma ovreči glavno hipotezo, da je v Slovenskih novicah več interpunkcijskih naslovov kot v Dnevniku. Analizirala bom vse izvode izbranih dnevnikov v obdobju štirih tednov, in sicer od 23. 7. 2007 do 18. 8. 2007, kar je 46 izvodov. Oba dnevnika izhajata šestkrat tedensko z izjemo praznikov (15. 8. 2007). Preštela bom vse naslove v vsakem izvodu in izračunala povprečno število vseh naslovov v enem izvodu. Enako bom naredila z interpunkcijskimi naslovi. Preračunala bom odstotke pojavljanja interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov, saj pričakujem, da se bo število vseh naslovov kot interpunkcijskih naslovov med časopisoma razlikovalo. Zato bodo ti odstotki pripomogli k analizi. Primerjalno analizo bom prikazala s tabelami in grafikoni. Primerjala bom, katera vrsta interpunkcijskih naslovov prevladuje v vsakem časopisu in v kateri rubriki. Primerjalno analizo bom zaključila z analizo po enega izvoda obeh časopisov. Z rezultati te analize bom potrdila ali ovrgla pričakovanje glede deleža interpunkcijskih naslovov v Dnevniku in Slovenskih novicah.

V sklepnem delu bom povzela glavne ugotovitve diplomskega dela in predstavila ter obrazložila rezultate celotne analize in analize po enega izvoda obeh časopisov.

2. KAJ JE NASLOV?

2.1 Opredelitev časopisnega naslova

Naslavljanje v časopisu je posebna izkušnost, s katero se časnikarji trudijo narediti besedilo dostopno in privlačno (Dolgan v Korošec 1998: 44). Naslovi so tako v sodobnem pisnem poročevalstvu že na prvi pogled najopaznejša sestavina časopisa. Kot omenja Kalin Golobova (2003: 170), je na njihovo posebno vlogo v časopisju opozoril Janez Dular, ki je izpostavil, da so naslovi »primerna točka za opozorilo na pomembno dejstvo, ki govori za funkcijsko posebnost publicističnega jezika« (Dular v Korošec 1976: 217). Dular tu bistveno razlikuje naslove v umetnostnem besedilu in publicistične naslove. Razlaga, da se v umetnostnih besedilih pomen naslova razkrije šele ob koncu branja, medtem ko publicistični naslov sam jasno in na kratko pove vsebino sporočila. To bralcu omogoča, da »preleti« naslove in se seznani z vsem bistvenim, kar prinaša tisti izvod časopisa (Dular 1975: 197–222). Korošec (1976: 218) pa opozarja, da je Dularjeva formulacija razlikovanja med publicističnimi naslovi in naslovi umetnostnih besedil sporna, saj to, kar velja za naslov umetnostnega besedila, velja tudi za nekatere časopisne naslove, kot primer podaja uvodniški naslov. Prav tako značilnost publicističnih naslovov, torej jasno in kratko vsebino sporočila, uporablja tudi veliko naslovov umetnostnih besedil.

Dularjeva definicija publicističnega naslova je tako le deloma točna, naslov namreč nima vedno namena le na kratko informirati bralca, ampak ga želi tudi pridobiti za branje sporočila. Le deloma se Korošec strinja tudi z definicijo naslova v Leksikonu novinarstva (1979: 176), ki naslove opredeljuje kot novinarske tvorbe, katerih cilj je z nekaj besedami podati osnovno informacijo ali bistvo informacije, ki nato sledi v besedilu. S svojevrstno privlačnostjo pa pritegnejo bralca, gledalca oziroma poslušalca. V jezikovni raziskavi časopisnih naslovov, ki se nanašajo na njihovo strukturo in pojave v njih, je po Koroščevem mnenju natančnejšo definicijo naslova podal Popov. On namreč govori o normativni, informativni in agitacijski funkciji. Ugotavlja, da ne obstaja čista funkcija in da vsaka že v sebi nakazuje drugo funkcijo, pri čemer pa je vedno ena v ospredju, tako da drugi dve odriva (Korošec

1998: 48). Na njegovih spoznanjih temelji tudi Koroščeva razvrstitev funkcij iz leta 1976, ki bo moje vodilo pri analizi.

Časopisni naslov je, kot pravi Korošec (1976), s svojo strukturo, leksiko in stilno vrednostjo jezikovnih sredstev eden glavnih stilotvornih pojavov časopisnega stila. Pri osnovanju natančnejše definicije se je naslanjal na Popova in razjasnil, da je časopisni naslov *»iz ene ali več besed in znakov tvorjeno stavčno ali nestavčno sporočilo, ki napoveduje in se vsebinsko nanaša na praviloma eno, od drugih besedil grafično ločeno, vsaj iz ene stavčne povedi sestojече besedilo ali besedilno enoto, tako da je tudi sam grafično ločen od tega besedila, in ima poimenovalno-informativno, ali informativno-stališčno, ali pozivno-pridobivalno funkcijo«* (Korošec 1998: 46). Definicijo funkcije časopisnega naslova sem našla tudi v Leksikonu novinarstva (1979: 176), kjer piše, da je prva funkcija naslova informirati. Ta vloga se nanaša na spodbujanje zanimanja in pozornosti. Druga funkcija vrednoti oz. zastopa neko stališče, tretja pa prispeva h grafičnemu videzu časopisa.

Korošec (1998: 48–49) pa meni, da ne moremo potegniti črto med funkcijami, meni namreč da ne obstaja čista funkcija, ampak da vsaka v sebi že nakazuje tudi drugo, pri čemer je vedno ena v ospredju. To je razvidno že iz njegovega poimenovanja funkcij. Ločuje tri funkcije:

1. poimenovalno-informativna funkcija,
2. informativno-stališčna funkcija,
3. pozivno-pridobivalna funkcija.

Funkcije so razporejene, tako da se od stilne nezaznamovanosti v prvi krepki stilna zaznamovanost proti tretji funkciji, kjer ekspresivna sredstva najbolj izstopajo. Hierarhičnost v razporeditvi funkcij pa sloni na vrednosti, ki jo ima funkcija naslova znotraj časopisnega sporočanja, s pogostostjo nastopanja pa je tudi overjena (Korošec 1998: 48–49).

Naslov s poimenovalno-informativno funkcijo označuje sporočilo, poimenuje vsebino sporočila in ga hkrati oddaljuje od drugih sporočil. Poimenovalnost in

informativnost sta v večini naslovov s to funkcijo združeni, a je praviloma ena v ospredju. Večinoma ju je težko ločiti, vendar imata dovolj skupnih potez, da ju lahko obravnavamo v okviru ene – najvažnejše funkcije (Korošec 1998: 48–49).

Tudi informativno-stališčni naslovi poimenujejo in informirajo o vsebini besedila, vendar pa tu močno izstopa vrednotenje te vsebine. Zaradi avtorjevega stališča so ti informativno-stališčni naslovi navadno žanrsko omejeni (Korošec 1998: 49). Saxena (2006: 70) meni, da so tovrstni naslovi posledica razvoja in naraščajočemu številu besedil interpretativne zvrsti, saj so bila sprva besedila zgolj informativne narave. Besedila interpretativne narave pa odkrivajo ozadje dogodka, odstirajo kuliso dogajanja in bralcu ponujajo dodatno informacijo. Neomejeno vpletanje lastnega mnenja in ostalih stališč se je razširilo tudi v naslovje. Tudi Kalin Golobova pravi, da je informativno-stališčna funkcija v sodobnih poročevalskih besedilih omejena na presojevalna besedila, vendar pa se je že v 19. stoletju v poročevalnih besedilih avtorjevo stališče pojavljalo tudi v tistih besedilih, v katerih je naloga avtorja besedila, da objektivizirano poroča o razmerah in se sklicuje na tuje vire (Kalin Golob 2003: 198–199). Tovrstni naslovi so od leta 1989 vse pogostejši v slovenskem poročevalstvu (Korošec 1998: 49). Informativno-stališčno funkcijo imajo tudi nekateri interpunkcijski naslovi, večinoma klicajni naslovi (Kalin Golob 2003: 199).

Kot že ime samo nakazuje, je pri naslovih s pozivno-pridobivalno funkcijo v ospredju pritegnitev bralčeve pozornosti. Naslovi sicer lahko vsebujejo prvine informativne funkcije, vendar te prikriva stališčna funkcija, v kateri se kaže avtorjeva zahteva ali poziv, naslovljen na širšo javnost ali pa čisto določenemu naslovniku. *»Ta funkcija je pogosto v pravem nasprotju z informativno, jo naravnost zanika, tako da o vsebini ne pove nič in s tem skuša bralca pridobiti za branje ostalega besedila«* (Korošec 1998: 49). Večja ko je pozivno-pridobivalna moč naslova, pravi Dular (1975: 197–222), manj je iz njega mogoče izvedeti o sami vsebini sporočila. Takšni naslovi morajo v besedilu dobiti ustrezno pojasnilo, v nasprotnem primeru nastopi motnja, imenovana zastrti naslov (Korošec 1998: 49). Kar se interpunkcijskih naslovov tiče pa imajo najpogostejše pozivno-

pridobivalno funkcijo, v kateri se kaže zahteva, klic ali poziv, klicajni in pravi vprašajni naslovi ter nevprašajni naslovi (Kalin Golob 2003: 199).

O funkcionalnosti naslovov so si strokovnjaki relativno blizu. Agnès (Agnès v Gotal 2006: 50) meni, da je od časopisnega naslova velikokrat odvisna usoda prispevka kot tudi sam obstoj časopisa. Dober naslov bo prodal časopis in bralec bo do konca prebral prispevek, medtem ko neprimeren naslov skoraj zagotovo bralca ne bo pritegnil. Koširjeva (1987: 45) pa pravi, da ima naslov nalogo, da bralca o dogodku informira oziroma ga vrednoti, kar pa je odvisno od zvrsti sporočila. Časopisni naslovi namreč naslavljajo različna novinarska besedila informativne in interpretativne zvrsti. V prvo skupino sodijo besedila vestičarske vrste (kratka vest, razširjena vest, vest v nadaljevanju in naznanilo), poročevalske vrste (običajno poročilo, komentatorsko poročilo, reportersko poročilo, nekrolog, prikaz), reportažne vrste (klasična reportaža, reporterska zgodba, potopis) in pogovorne vrste (intervju, okrogla miza, izjava, anketa in dialogizirano poročilo). V drugo skupino pa sodijo komentatorska vrsta (običajni komentar, glosa, uvodnik, kolumen), člankarska vrsta (informativni članek, članek z naslovne strani) in portretna vrsta (portret) (Košir 1988: 65). V poročevalnih besedilih tako pričakujemo drugačne naslove kot v presojevalnih. V prvih namreč prevladuje informativna vloga, v drugih pa vrednotilna (Kalin Golob 2004: 71). Navadno imajo naslovi poročevalnih besedil poimenovalno-informativno funkcijo. V primeru vesti v nadaljevanju ali poročanja drugega dne seje, pa avtor besedila predpostavlja, da ima bralec že nekakšno predhodno znanje o informaciji, tako ima lahko tudi naslov informativne zvrsti informativno-stališčno funkcijo (Rašović 1989: 94–97) in ne le poimenovalno-informativno funkcijo, kot za takšna sporočila predlaga Koširjeva (1987: 45). Sporočila interpretativne zvrsti za razliko od informativnih sporočil dopuščajo več svobode pri oblikovanju naslovov (Košir 1987: 45).

Da vsak naslov ne sodi na katerokoli sporočilo, opozarja tudi Dorothy A. Bowles. Naslovi so namreč pomembni indikatorji časopisnega pokrivanja sporočil oz. samega pristopa k sporočilu. Naslov je tako ključni element tudi pri obliki in podobi časopisa. Oblika naslova in njegova postavitve namreč omogočata nakaz pomembnosti zgodbe in hkrati ustvarjata časopisno stran bolj privlačno in zanimivo

(Bowles in dr. 1993: 153). S tem se strinja tudi English (1996: 216) ko pravi, da so naslovi eden najpomembnejših dejavnikov, ki gradijo časopisno stran in pomagajo ustvariti zanimiv časopisni izvod. Poleg pomembnosti zgodbe pa naslovi nakazujejo pomembnost tudi z vrstnim redom zgodb, v katerem si sledijo na eni časopisni strani (Rudin in dr. 2002: 83–85).

Kako so se naslovi v slovenskem časopisju sploh razvili? Prvi časopisi so imeli malo število strani in bralna navada je bila enaka branju knjige. Brali so se od začetka do konca, zato se je potreba po usmerjevalnih znakih razvijala postopoma. Zgodovinskorazvojno lahko že od časa Vodnikovih Novic in Bleiweisovih Kmetijskih in rokodelskih novic, kot tudi Levstikovega Napreja opazujemo težnjo postopnega oblikovanja poročevalskih besedil, znotraj njih pa grafično izpostavljene jezikovne znake, ki so poimenovali in napovedovali vsebino poročevalskega besedila zato, da je bralec lahko že v 19. stoletju po teh izpostavljenih jezikovnih znakih izbral med vedno številnejšimi informacijami (Kalin Golob 2003: 170–177). Kot nekakšne predhodnike naslovov Korošec (1998: 99) omenja panaslove, ti namreč, kot jezikovni znaki in z edino naslovotvorno značilnostjo, tj. grafično znamenje za začetek enega poročevalskega besedila, kažejo prvotno razvojno stopnjo pisnega poročevalstva. Tako v slovenskih dnevnikih kot tudi v tujih je nekakšen zametek naslovov po mnenju Kalin Golobove (2003: 182) predstavljal izbesedilni panaslov. Ta je bil zapisan na začetku besedila in je bil grafično ločen in/ali v oklepaju. Ob njem pa se je vse pogosteje začel pojavljati pravi naslov. Njegova grafična ločenost od besedila, ki ga je najavljal, je bila drugačna od današnjih naslovov, ki so zapisani v svoji vrstici. V prvih slovenskih dnevnikih je pravi naslov stal v isti vrstici kot začetek besedila. Bil je v oklepaju in tiskan razprto in s končnim ločilom. In prav to končno ločilo je bistvena razlika med izbesedilnim panaslovom in pravim naslovom. Izbesedilni panaslov je zapisan v oklepaju razprto, vendar je brez ločila in besedilo za zaklepajem neprekinjeno teče naprej (Kalin Golob 2003: 182). Panaslovi so sicer naslovi znotraj rubrik, ki vsebujejo najmanjša poročevalska besedila, vesti. Že predhodniki slovenskih dnevnikov pa so časopisna besedila razvrščali v rubrike in s tem oblikovali rubrične naslove. Prav zaradi tega Kalin Golobova (2003: 171–176) pojasnjuje, da lahko rubrične naslove obravnavamo kot prvi ustaljeni tip naslova

poročevalnih besedil. Znotraj teh rubrik so tako že v časopisih 19. stoletja obstajali znaki, ki so bralca vodili med besedili, napovedovali njihovo besedilo, informirali o njej ali pritegovali bralčevo pozornost. Vse to pa so značilnosti časopisnih naslovov, ki jih poznamo danes (Kalin Golob 2003: 175). Da naslov bralcu omogoči »preleteti« časopis, se s tem na hitro seznaniti z novicami in predstaviti zgodbo.

2.2 Naslovi v resnem in rumenem tisku

»Naslov je organski del celotnega sporočila, zato je odvisen od namena le-tega, od dogodka, ki ga sporočilo upoveduje, od naslovnikovega pričakovanja, in seveda, kar ni manj pomembno, od časopisa, v katerem je sporočilo objavljeno« (Košir 1987: 55). Z definicijo naslova, ki jo v knjigi Mladi novinar: pomaga lastna glava postavlja Koširjeva, se v naslednjih vrsticah posvečam naslovom v resnem in rumenem tisku.

Kot pravi Koširjeva (1987: 55) ima bralec drugačna pričakovanja, ko v roke prime resni časopis ali rumeni tisk. Vendar kot opazujeta Kalin Golobova in Poler Kovačičeva (2005: 291), se meje med resnim in rumenim zabrisujejo, tako v izbiri novic, njihovi predstavitvi kot v samem naslovu. Tako torej delitev na naslove resnega tiska in naslove rumenega tiska ni možna, čeprav Flemingova (2006: 8) vztraja, da resni časopisi še vedno skušajo pritegniti pozornost z resnimi novicami, medtem ko rumeni tisk apelira na bralce z oglaševalskimi elementi in hiperboličnimi naslovi.

Ob začetkih časopisov ni bilo potrebe po udarnih naslovih, saj so bili časopisi edino obveščevalno sredstvo. Danes se v poplavi medijev časopisi borijo za obstoj, zato naslovi dobivajo vse večjo in pomembnejšo moč (Bowles in dr. 1993: 153). Kot tržno blago se zato med vsemi konkurenčnimi izdelki za pridobitev kupcev uporablja številne oglaševalske poteze, med njimi je tudi zastrt naslov (Erjavec 1998: 91). Oglaševalske poteze se kažejo v večji meri v naslovju prve časopisne strani bodisi resnega bodisi rumenega časopisa. Zato je naslov vedno bolj sredstvo pritegovanja k nakupu. Na jezikovni ravni se to kaže v vključevanju jezikovnih

prvin, ki so se poprej redko pojavljale v naslovju, to so predvsem vulgarizmi in nižje pogovorne besede. Z vključevanjem teh prvin narašča hiperboličnost naslovov, kar je sicer značilnost rumenega tiska, danes pa je to vse bolj pogost pojav tudi v resnem tisku. Hiperboličnost, ki lahko vodi v senzacionalizem, se pogosto gradi z dvoumnostjo. Ta se na določenem mestu sicer razreši, vendar pa je še vedno zavajajoče (Kalin Golob 2004: 76). Prav ta tržna naravnost briše meje med resnim in rumenim tiskom. Tržno naravnano novinarstvo je, kot opisuje Poler Kovačičeva (2004: 97), usmerjeno k temam, ki naj bi bile zanimive širokemu krogu bralstva, k senzacionalističnemu upovedovanju in k poudarjanju čustvenih vidikov zgodb. S senzacionalističnim načinom pisanja se je slovensko novinarstvo srečalo konec 80. let 20. stoletja, in sicer v takratnih »resnih« časopisih. Kasneje se s tržno naravnostjo slovenske družbe pojavljajo tudi posebni časopisi, kjer se je senzacionalistično pisanje pričakovalo. Prvi je bil Kaj, kmalu pa se mu pridružijo tudi Slovenske novice. Resni tisk je zaradi konkurence nekatera načela kakovostnega novinarstva začel zamenjevati z izborom jezikovnih sredstev in stilnih postopkov, ki omogočajo doseganje večjega učinka sporočila. Ta učinek se najbolj pokaže pri naslovih, saj so ti, kot sem že omenila, postali sredstvo prodaje časopisov (Kalin Golob in Poler Kovačič 2005: 291).

Tudi v naslavljanju sporočil ni prave ločnice, saj se tako v resnem kot v rumenem tisku objavljajo različna poročevalna in presojevalna besedila. Razlika pa je zagotovo v uporabi interpunkcijskih naslovov, kar bom v nadaljevanju tudi pokazala.

3. INTERPUNKCIJSKI NASLOVI

Ko me vprašajo, s kakšnimi naslovi se ukvarjam v svoji diplomski nalogi, površno odgovorim: »Z naslovi z ločili.« To bi seveda bila pomanjkljiva definicija, saj so nekatera ločila izključena. Ločila pa so ena od sredstev, s katerimi besede, besedne zveze in stavčne povedi lahko opravljajo vlogo časopisnega naslova (Korošec 1998: 105). Prav ta posebna vloga po Korošču (1998: 105) izključuje pojavljanje nekaterih ločil. Ta so: skladenjska pika, v celoti neskladenjska vejica, zaklepaj in podpičje, skoraj v celoti pa skladenjska vejica in podpičje. Slovenski pravopis (1994: 39) rabo skladenjskih določil določa tako:

1. na koncu povedi so pika, klicaj, vprašaj, pomišljaj in tri pike,
2. na koncu dela povedi so vejica, pomišljaj, tri pike, podpičje in dvopičje,
3. na začetku povedi ali njenega dela so odstavčni in narekovajni pomišljaj ter izpustne tri pike,
4. na začetku in na koncu povedi ali njenega dela pa so oklepaj, dvodelni pomišljaj in narekovaj.

Tu gre za pravopisna pravila slovenskega knjižnega jezika. Kršitev se načelno šteje za pravopisno napako. *»Načelno zato, ker je kršitev pravila lahko nakazana kot stilni pojav, kot možnost izbora v določenih sporočanjских položajih«* (Korošec 1998: 106). Eden takšnih posebnih položajev, pravi Korošec, so časopisni naslovi. Korošec (1998: 106) opisuje, da imajo ločila v naslovih dvojno vlogo, in sicer interpunkcijsko ter naslovno.

Kar zadeva funkcije interpunkcijskih naslovov Kalin Golobova (2003: 198) omenja, da imajo ti naslovi navadno pridobivalno vlogo. *»V teh naslovih se ponavadi kaže avtorjeva prisotnost v besedilu, bodisi, da izraža svoje stališče ali pridobiva bralca z naslovom, ki skorajda nima nikakršne informacije, zato vzbuja radovednost in spodbuja k branju«* (Kalin Golob 2003: 198). Bowlesova (1993: 159) pa uporabo interpunkcijskih naslovov kritizira, meni da so predvsem klicajni naslovi redko kdaj potrebni, in če že so, ne potrebujejo več kot enega klicaja. Podobne misli snuje okrog vprašajnih naslovov, saj naj bi bili redko učinkoviti. Da so v poročevalstvu

redko potrebni glagolski klicajni naslovi je ugotovil tudi Korošec (1998: 113). To pojasnjuje z dejstvom, da lahko glagoli v enodelnih ali dvodelnih stavkih z ločilom klicaj pomenijo kvečjemu gesla ali dobesedne navedke vzkličnih povedi, ki pa niso primerni za naslovno rabo v dnevnem poročevalstvu. Kot bom pokazala kasneje, moje gradivo pravi drugače. Bowlesova (1993: 159) opozarja tudi glede rabe malih ločil, meni namreč, da naj bodo ta uporabljena v naslovih samo za nakazovanje pripisa.

Najbolj nazorno se je z interpunkcijskimi naslovi ukvarjal Korošec (1998: 106), ki je o njih dognal, da so to naslovi z ločili, ki pa so sredstva s pomočjo katerih besede, besedne zveze, stavčne in dvostavčne povedi lahko opravljajo vlogo časopisnega naslova. Ločila v naslovih imajo interpunkcijsko in naslovno vlogo, glede na to, v kolikšni meri stopa v ospredje drugotna funkcija, pa ločuje ločila na štiri vrste (Korošec 1998: 107):

1. veliki ločili (vprašaj in klicaj),
2. mali ločili (dvopičje in pomišljaj),
3. parni ločili (oklepaj in narekovaj),
4. izpustno ločilo (tropičje).

V takšnem zaporedju pa bom tudi predstavila odkrite vrste interpunkcijskih naslovov v svoji analizi. V štiritedenskem obdobju sem raziskovala interpunkcijske naslove v dnevnem časopisu Dnevnik in Slovenske novice. Na podlagi Koroščeve teorije (1998) iz knjige Stilistika slovenskega poročevalstva sem v času od 23. 7. 2007 do 18. 8. 2007 odkrila nekatere vrste interpunkcijskih naslovov. Pri obravnavi naslovov sem tako izhajala iz Koroščevih definicij posamezne vrste interpunkcijskih naslovov. Pri vsaki vrsti interpunkcijskih naslovov je dodan primer iz obeh analiziranih dnevnikov, če je seveda bil. Prvi primer predstavlja primerek naslova iz Dnevnika in je označen s PRIMER-D, drugi pa s PRIMER-SN iz Slovenskih novic. V oklepaju je zapisana še rubrika, v kateri se je naslov pojavil. Naj poudarim, da moja analiza sloni zgolj na štiritedenskem pregledovanju Dnevnika in Slovenskih novic, zato lahko pričakujemo, da bi v dolgoročnem pregledovanju lahko opazili morebitna odstopanja.

3.1. Veliki ločili

3.1.1 Vprašaj

Vprašaj uporabljamo po vsem, kar kdo zatrjuje, ugotavlja, zanika, zapoveduje, ali pa kdo drug sprašuje. Če vprašuje s čustveno prizadetostjo, postavimo na konec klicaj in vprašaj. Vprašaj se postavlja tudi za prostimi ali glavnimi stavki, ki se začenjajo z vprašalnimi zaimki in prislovi (Toporišič 1965: 77–81). Slovenski pravopis iz leta 1994 (42–43) zapisuje, da vprašaj pišemo »*na koncu enostavčnih povedi in za podredjem, v katerem je glavni stavek vprašalni. V naslovih besedil za vprašalnimi povedmi pišemo vprašaj navadno le v takih primerih, ko bi se sicer vprašalna poved lahko razumela pripovedno.*« Korošec (1998: 105) vprašaj označuje kot ločilo z največjo stopnjo opaznosti, kar pomeni, da bo bralca močno pritegnil k branju, v iskanju odgovora na vprašajni naslov. Kot najizrazitejše naslovno ločilo dela vprašajne naslove z uporabo vprašaja. Vprašaj je tu pomemben, kadar iz nobene sestavine naslova ne moremo sklepati, da gre za vprašalno poved. Vprašaj namreč dela vprašalnost. V to skupino pa sodijo tudi nevprašajni naslovi, tisti naslovi, ki so vprašalne povedi brez ločila vprašaj. Te po Korošču (1998: 107) označujemo z (V-). (NV+) so vprašajni naslovi, ki so nevprašalne povedi z ločilom vprašaj, (V+) pa pravi vprašajni naslovi, ki so vprašalne povedi z ločilom vprašaj (Korošec 1998: 107).

3.1.1.1 Vprašajni naslovi (NV+)

Vprašajni naslovi so vrsta interpunkcijskih naslovov z najvišjo stopnjo opaznosti. Glede na prisotnost oziroma odsotnost glagola jih delimo na glagolske vprašajne naslove (NV+)g in na neglagolske vprašajne naslove (NV+)ng (Korošec 1998: 107). Vprašajne naslove dopušča tudi Slovenski pravopis: »*v naslovih besedil za vprašalnimi povedmi pišemo vprašaj navadno le v takih primerih, ko bi se sicer vprašalna poved razumela pripovedno*« (Slovenski pravopis 1994: 42).

3.1.1.1.1 Neglagolski vprašajni naslovi (NV+)ng

Značilnost tovrstnih vprašajnih naslovov je, da je pomenska vsebina naslova postavljena v dvom. To je izhodišče, ki povzroča radovednost pri bralcu. Ti naslovi imajo zato pozivno-pridobivalno funkcijo, hkrati pa ustrezajo značilni poročevalski okoliščini, ko se poroča tudi o nepreverjenih trditvah. Zato je tu ključnega pomena vprašaj (Korošec 1998: 107). **PRIMER-D:** Daljši počitek za ameriške vojake? → Dnevnik (Svet), 4. 8. 2007 **PRIMER-SN:** Nov turistični raj? → Slovenske novice (Druga plat), 30. 7. 2007 (gl. prilogo A)

Na prehodu od neglagolskih h glagolskim vprašajnim naslovom so enodelni neglagolski stavki v naslovih, kjer nastopa ločnopriredni veznik ali, ki ukinja neskladenjski značaj vprašaja (Korošec 1998: 109). V Dnevniku takšnega primera v času mojega preučevanja ni bilo. **PRIMER-SN:** Nestrokovnost ali malomarnost? → Slovenske novice (Dan v Novicah), 4. 8. 2007 (gl. prilogo B)

»Na tem prehodu so tudi naslovi s členkom, ki delajo izpustne naslove, v katerih vzpostavimo povedek iz členkove stavčne pretvorbe« (Korošec 1998: 109). Takšen primer sem našla le v Dnevniku. **PRIMER-D:** Pred skupščino še umik glasovanja o nadzornikih? → Dnevnik (Poslovni Dnevnik), 31. 7. 2007 (gl. prilogo C)

3.1.1.1.2 Glagolski vprašajni naslovi (NV+)g

Pri glagolskih vprašajnih naslovih vprašaj pripisuje vprašalnost tako, da v nezaznamovanem besednem redu povednega stavka predvideva izpuščen veznik ALI (Korošec, 1998: 110). **PRIMER-D:** Marihuana škodi bolj kot cigarete? → Dnevnik (Kronika), 7. 8. 2007 **PRIMER-SN:** Jolanda Čeplak padla na dopingu? → Slovenske novice (Dan v Novicah), 27. 7. 2007 (gl. prilogo Č)

Ob izpuščenem in vzpostavljenim ALI je velikokrat izpuščen tudi glagol BITI (Korošec 1998: 110). **PRIMER-D:** Vojake zasulo v kaverni? → Dnevnik (Slovenija),

24. 7. 2007 **PRIMER-SN**: Millsovi prodali tujo lastnino? → Slovenske novice (Dan v Novicah), 24. 7. 2007 (gl. prilogo D)

3.1.1.2 Pravi vprašajni naslovi (V+)

Pravi vprašajni naslovi so vprašalne povedi z ločilom vprašaj. Vprašalnost je pri tovrstnih naslovih opazna že iz vprašalnic, zato bi bil lahko vprašaj tu izpuščen, vendar pa njegova prisotnost daje večjo učinkovitost nasproti nevprašajnim naslovom, kjer je ločilo vprašaj izpuščeno (Korošec 1998: 110). **PRIMER-D**: Se znate pogovarjati? → Dnevnik (Zdravje), 26. 7. 2007 **PRIMER-SN**: Kako izbrati varuško? → Slovenske novice (Peskovnik), 25. 7. 2007 (gl. prilogo E)

3.1.1.3 Nevprašajni naslovi (V-)

Vprašalne povedi z vprašalnicami in brez vprašaja imenujemo nevprašajni naslovi. Vprašalnost je razvidna iz običajnih znakov vprašalnosti – vprašalnic. Stopnja opaznosti teh naslovov je najnižja v tem sklopu. Manjko ločila vprašaj je tu možna tudi zaradi prostorske stiske (Korošec 1998: 111). **PRIMER-D**: Kako naj ravnaajo zaposleni kadilci → Dnevnik (V ospredju), 4. 8. 2007 **PRIMER-SN**: Ali se poročiva ali greva narazen → Slovenske novice (Fama morgana), 26. 7. 2007 (gl. prilogo F)

3.1.2 Klicaj

Klicaj, opozarja Toporišič (1965: 77–81), uporabljamo takrat, kadar vse, kar delamo, delamo s čustveno prizadetostjo, z navdušenjem, jezo, obupom, vročo željo, trmo, grožnjo. Pogosto klicaj postavimo za velelnimi povedmi. Klicajni naslovi imajo tako izrazito pozivno vrednost. Slovenski pravopis 1994 pravi, da »*klicaj pišemo na koncu čustveno obarvanih povedi (tudi medmetnih, zvalniških, sploh neglagolskih)*« (Slovenski pravopis 1994: 43). Na koncu velelnih in želelnih povedi, ki pa niso čustveno obarvane, klicaja ne pišemo (Slovenski pravopis 1994: 43). Korošec (1998: 112) ločuje prave klicajne naslove in neklicajne naslove, glagolske in neglagolske klicajne naslove.

3.1.2.1 Klicajni naslovi (NK+)

Klicajni naslovi so neklicalni naslovi, ki jim čustveno poudarjenost daje klicaj. Značilnost teh naslovov je izrazito pozivna funkcija (Korošec 1998: 112). Klicajne naslove tako kot vprašajne delimo na glagolske in neglagolske.

3.1.2.1.1. Neglagolski klicajni naslovi (NK+)ng

Tako kot je pri neglagolskih vprašajnih naslovih pomenska vsebina postavljena v dvom, je pri neglagolskih klicajnih naslovih postavljena kot klic, poziv. Klicajni naslovi so namreč gesla in klici. Lahko je tudi pravi vzklik (Korošec, 1998: 112).

PRIMER-D: Vsa družina na rolerje! → Dnevnik (Slovenija), 11. 8. 2007 **PRIMER-SN:** Kar 40% pijanih! → Slovenske novice (Črni scenarij), 28. 7. 2007 (gl. prilogo G)

3.1.2.1.2 Glagolski klicajni naslovi (NK+)g

Korošec (1998) je v raziskavi interpunkcijskih naslovov ugotovil, da so glagolski klicajni naslovi zelo redki. Glagoli v enodelnih ali dvodelnih stavkih z ločilom klicaj lahko namreč pomenijo kvečjemu gesla ali dobesečne navedke vzkličnih povedi. Ti pa niso primerni za naslovno rabo v dnevnem poročevalstvu. Sicer v mojem gradivu tovrstni naslovi niso predstavljali velikega odstotka pojavljanja, vendar so bili prisotni, medtem ko nekatere druge vrste, ki so po Korošču bolj pogoste, ne.

PRIMER-D: Zdravstvena izkaznica ni potrebna za nujno pomoč! → Dnevnik (Prihodnost za vse), 30. 7. 2007 **PRIMER-SN:** Fredy ni smel peti naredi, da mi pride! → Slovenske novice (Bulvar), 26. 7. 2007 (gl. prilogo H)

3.1.2.2 Pravi klicajni naslovi (K+)

Pravi klicajni naslovi so omejeni na pozive, prepovedi, zapovedi in ukaze, ki so velelni povedi z močnim čustvenim poudarkom. V naslovih nastopajo predvsem kot dobesedni navedki (Korošec 1998: 114). V velelnih povedi ob velelniku klicaj ni obvezen, zato naj bi bili pravi klicajni naslovi prav tako redki kot glagolski klicajni naslovi. Tudi ti so v mojem gradivu imeli svoj delež. V Slovenskih novicah celo šestega na lestvici najpogostejše zastopanih vrst interpunkcijskih naslovov. **PRIMER-D:** »Ugrabite vse tujce!« → Dnevnik (Svet), 27. 7. 2007 **PRIMER-SN:** Pretepajmo Slovence → Slovenske novice (Črni scenarij), 30. 7. 2007 (gl. prilogo I)

3.1.2.3 Neklicajni naslovi (K-)

Neklicalne naslove ob odsotnosti ločila klicaj imenujemo neklicajni naslovi. Neklicálnost je rabljena pogojno, saj v teh naslovih primanjkuje vzkličnost. Odsotnost klicaja, tako kot odsotnost vprašaja pri nevprašajnih naslovih, Korošec (1998: 114) delno opravičuje s prostorsko stisko. Ob tem pa je treba poudariti tudi to, da je ravno odsotnost ločila klicaj tista, ki zmanjšuje izrazitost in pozivno-pridobivalno vlogo naslova. **PRIMER-D:** Opustite kajenje, podaljšajte si življenje → Dnevnik (Zdravje), 9. 8. 2007 **PRIMER-SN:** Ljubite jih brez milosti → Slovenske novice (Pop-kovina), 13. 8. 2007 (gl. prilogo J)

3.2 Mali (nekončni) ločili

3.2.1 Dvopičje

V časopisnih naslovih dvopičje nastopa tako skladenjsko kot neskladenjsko. Prevladuje pa skladenjska raba, saj je skladenjsko ločilo dvopičje napovedno, to pa pomeni, da usmerja bralčevo pozornost v desno. Skladno z načinom našega branja. Desno od dvopičja se vedno pričakuje nadaljevanje besedila, to nadaljevanje pa izhaja iz ene od enot na levi strani dvopičja. Ker dvopičje ni končno ločilo, se besedilo ne more končati z dvopičjem. Ta vloga dvopičja se najbolj kaže med spremnim stavkom premega govora in dobesednim navedkom.

Besede na obeh straneh dvopičja tvorijo pet vrst interpunkcijskih naslovov, ti so: premogovorni naslovi, izjavni naslovi, naslovi skrajšanih napovedi, posledični naslovi in izidni naslovi (Korošec 1998: 114–118). Ti naslovi poimenujejo, kdo in kje so rekli, hkrati pa lahko povedo tudi kaj so rekli. Če se avtor odloči, lahko gre tudi za mnenje posameznih državnikov o določeni tematiki ali podobno (Ačkun 1979). Bowlesova (1993: 159) opozarja, naj se dvopičje uporablja zgolj za nakazovanje pripisa.

3.2.1.1 Premogovorni naslovi

Premogovorni naslovi se od običajne pisave spremnega stavka in dobesečnega navedka ločijo po tem, da je eden od nadmernih glagolov rekanja izpuščen, ker ga predvideva obvezno ločilo dvopičje. Na levi strani dvopičja stoji samostalniški kot lastno osebno zemljepisno ime, na desni strani pa je strnjen navedek. V tem primeru narekovaji in velika začetnica nimajo večjega pomena. Tovrstni naslovi so precej pogosti, saj dobro ustrezajo pogosti okoliščini, ki jo dnevno odraža poročevalstvo, zato so tudi avtomatizirani. Ta okoliščina pa je, da nekdo izjavi nekaj tako pomembnega, da avtor besedila to izpostavi v naslovu (Korošec 1998: 114). **PRIMER-D:** Janez Benčina – Benč: Na koncu ostane le pesem → Dnevnik (Ljubljana in okolica), 30. 7. 2007 (gl. prilogo K). V Slovenskih novicah te oblike premogovornega naslova ni bilo. Zato pa je bila v obeh časopisih oblika premogovornega naslova, kjer na desni strani stoji priredba dobesečnega navedka. **PRIMER-D:** Sanader: Ruplovo stališče je neuradno → Dnevnik (V ospredju), 6. 8. 2007 **PRIMER-SN:** Maharadž trdi: Drnovšek bo svet → Slovenske novice (Dan v Novicah), 28. 7. 2007 (gl. prilogo L)

3.2.1.2 Izjavni naslovi

V premogovornih naslovih dvopičje vključuje nadmerni glagol rekanja, v izjavnih pa ta predvideva vez od glagola BITI. Naslov je izpustni dvodelni stavek, kjer je leva stran dvopičja osebik, desna pa samostalniško določilo. Smisel take povedi je izjava (Korošec 1998: 116). V obeh analiziranih časopisih je bila ta vrsta

uporabljena v slabih dveh odstotkih. **PRIMER-D:** Strategija Nata: manjše bombe za manj civilnih žrtev → Dnevnik (Svet), 31. 7. 2007 **PRIMER-SN:** Zadnji krik: »O, ne!« → Slovenske novice (365 stopinj), 3. 8. 2007 (gl. prilogo M). Vloga dvopičja pri izjavnih naslovih je enaka vlogi pomišljaja pri izjavnih naslovih z ločilom pomišljaj (Korošec 1998: 115–116).

3.2.1.3 Naslovi skrajšanih napovedi

Najvišjo stopnjo izrazitosti in avtomatiziranosti obrazca naslovov z dvopičjem imajo naslovi skrajšanih napovedi. Ti naslovi so od ostalih naslovov z dvopičjem, malce oddaljeni, tako da je podobnost zgolj formalna. To je tako, ker dvopičje ne vključuje glagola rekanja, niti ne nadomešča vezi, saj na levi strani ni spremnega stavka, na desni pa tudi ne navedka (Korošec 1998: 116). Slovenski pravopis (1994: 51) navaja, da se pri skladenjski rabi dvopičja, dvopičje piše za skrajšano napovedjo, kar bi tu ustrezalo kot definicija naslovov skrajšanih napovedi. Kot primer navaja foto: arhiv Dela – fotografija je iz arhiva dela (Slovenski pravopis 1994: 51). Naslovi skrajšanih napovedi so precej podobni polnaslovom, saj so prav tako dvodelni. Prvi del polnaslova je namreč prav tako zemljepisno lastno ime, drugi del, desno od ločila dvopičje, pa je mali naslov. Edina ločnica med polnaslovom in naslovom skrajšane napovedi je grafična oblika. Pri polnaslovu je namreč zemljepisno ime napisano z velikimi črkami, drugi del pa navadno (Korošec 1998: 98).

Pri naslovih skrajšanih napovedi je na levi strani zemljepisno lastno ime, včasih tudi kakšno drugo lastno ime ali občno ime, na desni strani pa se nahaja enota, ki o enoti na levi strani nekaj pove, kar je nato obširneje podano tudi v besedilu. S svojim avtomatiziranim vzorcem se ti naslovi ponujajo kot univerzalni naslovi poročil, v katerih se poleg poročanja o dogodkih, opisujejo tudi druge značilnosti (Korošec 1998: 116). V Dnevniku ti naslovi zasedajo slabe štiri odstotke vseh interpunkcijskih naslovov, v Slovenskih novicah pa dobre tri odstotke vseh interpunkcijskih naslovov. **PRIMER-D:** Protikadilski zakon: kršena pravica do druženja z nekadilci → Dnevnik (V ospredju), 26. 7. 2007 **PRIMER-SN:** Begunje:

delavnica Avsenikov in Slakov → Slovenske novice (Meh je pol zdravja), 24. 7. 2007 (gl. prilogo N)

3.2.1.4 Posledični naslovi

Posledični naslovi so najpogostejši v kroniki, kjer so se tudi avtomatizirali. Enoti na obeh straneh dvopičja povezuje posledičnost. Naslove lahko izrazimo z enodelnim neglagolskim stavkom. Korošec (1998: 117) opozarja, da so ti naslovi zaradi preproste tvorbe pogosto prepogosti. Posledični naslovi so priročni v tem, da lahko osnovno novico izvemo iz naslova brez potrebe po nadaljnjem branju besedila. Kljub temu, da je v Slovenskih novicah precej prostora namenjeno kroniki pa posledični naslovi niso naslavljali nobene zgodbe. **PRIMER-D:** Spolno nadlegoval hčerko: pet let zapora → Dnevnik (Kronika), 1. 8. 2007 (gl. prilogo O)

2.1.5 Izidni naslovi

Izidni naslovi so naslovi z neskladenjskim dvopičjem, ki prinašajo podatke o izidih športnih iger, pri čemer vsebujejo zgolj imena ekip in enega ali več podatkov o končnem izidu posameznih delov igre (Korošec 1998: 118). V Slovenskih novicah ni bilo nobenega športnega izida. **PRIMER-D:** Hit Gorica – Domžale 1 : 1 (0 : 0)→ Dnevnik (Šport), 23. 7. 2007 (gl. prilogo P)

3.2.2 Pomišljaj

Pomišljaj zapisujemo z daljšo črtico v primerjavi z vezajem. Lahko je eno- ali dvodelno, načeloma nestično, ločilo. V naslovih nastopa zgolj enodelni skladijski pomišljaj, zato se bom pri definiranju pomišljaja osredotočila zgolj na rabo enodelnega skladijskega pomišljaja, ki nastopa tudi v preučevanem gradivu. Enodelni pomišljaj poudarjeno ločuje besedo ali misel stavka, lahko pa kaže tudi na nasprotje posameznih stavkov iste povedi. Nastopa namesto vejice. **PRIMER:** Prijatelj – to je beseda vseh besed. Enodelni pomišljaj lahko zaznamuje tudi nedorečeno misel, zamolk. Pri tem pa pogosteje uporabimo ločilo tropičje. Prav

tako enodelni pomišljaj zaznamuje zvezo osebka in povedka ob izpuščenih glagolski obliki. PRIMER: Mladost – norost. V naslovih se sicer precej redko pojavlja, a vseeno ima pomišljaj tudi vlogo zaznamovanja spremembe skladenjskega naklona v isti povedi. PRIMER: Deklica po strmi poti – kam? (Pravopis 1994: 53).

Naslove s pomišljajem delimo na izjavne naslove, naslove razmaknjenih enot in zvezne naslove. V Slovenskih novicah v analiziranem obdobju ni bilo nobene naštetih vrste. Ločilo pomišljaj tako ni bilo uporabljeno.

3.2.2.1. Izjavni naslovi

Izjavni naslovi so izpustni naslovi, kjer pomišljaj po SP zaznamuje zvezo osebka in povedka ob izpuščenih glagolski obliki (SP 1994: 53). **PRIMER-D:** Zaporniške celice – kulturni spomenik → Dnevnik (Zadnja), 31. 7. 2007 (gl. prilogo R)

3.2.2.2. Naslovi razmaknjenih enot

Že ime pove, da sta enoti v naslovu s pomišljajem razmaknjeni, tako sta vsaka posebej opaznejši (Korošec 1998: 119). Tako je v mojem gradivu enodelni pomišljaj namesto vejice poudarjeno ločeval kakšno besedo ali smisel istega stavka. **PRIMER-D:** Kitajska in Japonska – 70 let pozneje → Dnevnik (Svet), 2. 8. 2007 (gl. prilogo S)

3.2.2.3 Zvezni naslovi

Ti naslovi so najbolj rutinski in so precej podobni izidnim naslovom. Pomišljaj namreč nakazuje zvezo dveh enot, ki sta praviloma lastni imeni (največkrat politika), zveza pa se nanaša na okoliščine, ko ti dve enoti prideta skupaj, da bi se pogovarjali o določeni temi. V teh naslovih pomišljaj enot ne razmika, temveč veže, zato je tu bližje vezaju (Korošec 1998: 119). Čeprav so takšni naslovi uporabni v precej pogosti okoliščini, glede na Dnevnikovo politično poročanje, sem v Dnevniku

našla le dva takšna. **PRIMER-D:** Policija je pripravljena na tekmo Domžale – Dinamo → Dnevnik (Zadnja) 1. 8. 2007 (gl. prilogo Š)

3.3 Parni ločili

3.3.1 Oklepaj

Oklepaj je dvodelno ločilo, sestavljeno iz uklepaja in zaklepaja. Tako kot pri pomišljaju se bom tudi pri oklepaju navezala zgolj na tiste vloge oklepaja, ki nastopajo v naslovih. Pri skladenjski rabi oklepaj loči ponazoritve povedanega PRIMER: odlomek je napisan v lepem jeziku z rahlimi potezami gorenjščine (zlo, nalaš). Loči tudi variacije in dopolnitve povedanega PRIMER: Svojlne pridevnike na –ov, -ev, -in (iz lastnih imen) pišemo z veliko začetnico. Prav tako pa oklepaj ločuje vrinjene stavke ali dele stavkov od glavnega dela povedi PRIMER: S prijateljem (tudi jaz imam prijatelja) sva šla domov. Pri vrinjenem stavku se glede na vrsto besedila poudarjeno rabi tudi pomišljaj (Slovenski pravopis 1994: 57–58). Tako kot pomišljaj tudi oklepaj ni priljubljeno ločilo Slovenskih novic, saj v času moje analize ni bilo nobenega oklepajnega naslova.

3.3.1.1 Oklepajni naslovi

Možnost uporabe dela besede ali besedila v oklepaju naredi iz teh naslovov učinkovito bralno igro, ki dopušča več različnih interpretacij naslova. Učinek takšnih naslovov je blaga ironičnost, posebno pri naslovih z nikalnico NE kot predpono v sestavljankeh. Navideznost dvakratnega branja je manjša pri naslovih, ki imajo v oklepaju prosti morfem ali samostojno besedo (Korošec 1998: 120–121). **PRIMER-D:** Ponovitve škofjeloških volitev (še) ne bo → Dnevnik (Zadnja), 10. 8. 2007 (gl. prilogo T)

3.3.2 Narekovaj

Narekovaj je ločilo, ki označuje premi govor, citate in naslove, lahko pa daje besedam poseben pomen (SSKJ 2002). Poznamo različne oblike zapisa narekovaja: dvojni srednji (» «), enojni srednji (› ‹), dvojni spodaj-zgoraj („ “) ali dvojni zgornji (" ") (SP 1994: 59). Pri dnevnem časopisu Dnevnik uporabljajo dvojni zgornji (" "), pri Slovenskih novicah pa dvojni srednji (» «), kar pa bolj kaže na politiko časopisne hiše kot kaj drugega.

3.3.2.1 Narekovajni naslovi

Narekovaj glede na Slovenski pravopis iz leta 1994 lahko zaznamuje:

1. dobesedni navedek premega govora ali citiranega besedila, kjer je celoten naslov med narekovaji. Zakaj je naslov v narekovajih je lahko pojasnjeno v podnaslovu, sinopsisu, najpogosteje pa v besedilu, ob prav tako v narekovajih, ponovljenih besedah iz naslova (Korošec 1998: 121). **PRIMER-D:** »Verjamem, da bomo pokrajine ustanovili še v tem mandatu« → Dnevnik (V ospredju), 28. 7. 2007 **PRIMER-SN:** »Nismo mogli pomagati« → Slovenske novice (Dan v Novicah), 3. 8. 2007 (gl. prilogo U) To je bil tudi edini primer narekovajnega naslova v Slovenskih novicah. Nasprotno pa so tovrstni interpunkcijski naslovi v Dnevniku drugi najpogostejši.

Narekovajni naslov je lahko tudi prirejen, narekovaji nam tu povedo, da poved ni ocena avtorja teksta (Korošec 1998: 122). **PRIMER-D:** »Pri umiranju na hodniku strokovne napake ni bilo« → Dnevnik (V ospredju), 24. 7. 2007

2. Narekovaj lahko zaznamuje poseben položaj, pomen ali vrednost posamezne besede/besedne zveze. Tu pisec besedila opozarja na stilno zaznamovanost ekspresivnih/pogovornih frazeologemov ali prenesenih pomenov – to predstavlja nekakšno obliko opravičila bralcu za neprimerno rabo besede **PRIMER-D:** Pijan kot »mavra« za volanom → Dnevnik (Kronika), 23. 7. 2007 (gl. prilogo V)

3. Med narekovaji najdemo tudi naslov podjetja, ustanove in sploh besed, ki jih brez narekovajev ne bi razumeli kot lastna imena. **PRIMER-D:** Množična romanja na »filmsko goro« → Dnevnik (Kultura), 26. 7. 2007 (gl. prilogo Z)

3.4 Izpustno ločilo

3.4.1 Tropičje

Tropičje je ločilo, ki ga zapisujemo s tremi pikami. Ločilo označuje izpust besedila oz. nedokončanost stavka (Slovar slovenskega knjižnega jezika 2002). Skladenjska raba tropičja zaznamuje nedokončano misel, neskladenjska raba treh pik pa nakazuje izpust dela besede (Slovenski pravopis 1994: 54–55). Naslove s tropičjem označujemo kot naslove okrajšanih povedi.

3.4.1.1 Naslovi okrajšanih povedi

Pri naslovih okrajšanih povedi lahko gre za okrajšave frazeologemov ali pa tropičje pomeni zamolk oziroma nakazuje nedokončanost (Korošec 1998: 123). **PRIMER-D:** Janša ve ... → Dnevnik (V ospredju), 18. 8. 2007 **PRIMER-SN:** Pomaranča na dan ... → Slovenske novice (Tanka rdeča črta), 13. 8. 2007 (gl. prilogo Ž) Teh interpunkcijskih naslovov je bilo več v Slovenskih novicah kot v Dnevniku.

4. OPREDELITEV NASLOVOV V PREUČEVANIH ČASOPISIH

4.1 Opredelitev naslovov v Dnevniku

Dnevnik je dnevni časopis, ki izhaja vsak dan od ponedeljka do sobote. Sestavlja ga 32 strani, ob sobotah 36. Njegov zaščitni znak je širok zelen trak, v katerem je zapisano ime časopisa. Že na naslovni strani ima Dnevnik precej naslovov, v gradivu jih je bilo v povprečju tri do štiri. Ti naslovi so informativne narave, hkrati pa pozivajo bralca k prebiranju novic. Zgodbe na prvi strani so namreč preoblikovane oziroma strnjene novice, napovedi celovite zgodbe na naslednjih straneh. Naslovi na naslovni strani so tako bolj ali manj enaki naslovom zgodb, ki jih napovedujejo v časopisu. Na naslovni strani nastopajo tudi interpunkcijski naslovi. Po obliki so naslovi na naslovni strani podobni ostalim naslovom znotraj časopisa. Vsi so v mastnem tisku, z večjimi črkami kot samo besedilo, pisani so z malimi tiskanimi črkami in z veliko začetnico. Velikost naslova in masten tisk je odvisen od teže oziroma pomembnosti posamezne zgodbe.

V Dnevniku je bilo v preučevanem obdobju 2830 vseh naslovov, od tega 283 interpunkcijskih naslovov, kar je deset odstotkov vseh naslovov. To pomeni, da je bilo v enem izvodu Dnevnik v povprečju 123 vseh naslovov, od katerih je bilo interpunkcijskih naslovov 12, kar je v povprečju nekaj manj kot deset odstotkov vseh naslovov (gl. tabelo 4.1.1).

Tabela 4.1.1: Analiza časopisnih naslovov v Dnevniku

Časopis	Dnevnik
Število vseh naslovov	2830
Število interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov	283
% interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov	10 %
Povprečno št. vseh naslovov v enem izvodu	123
Povprečno št. interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov v enem izvodu	12
Povprečni % interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov v enem izvodu	9,76 %

Naslovi v Dnevniku so opisne narave, večinoma imajo poimenovalno-informativno funkcijo, s pomočjo katere se lahko na hitro seznanimo z vsebino besedila brez nadaljnega branja. V preučevanem obdobju ni bilo nobenega zastrtega naslova.

Novinarska besedila so razdeljena na informativna oz. poročevalska in na interpretativna oz. presojevalna. V prvo skupino sodijo vestičarska, poročevalska, reportažna in pogovorna vrsta. V drugo skupino pa sodijo besedila iz komentatorske, člankarske in portretne vrste. Dnevnikovi naslovi (tudi interpunkcijski naslovi) naslavljajo vse vrste novinarskih besedil. Na splošno interpunkcijski naslovi v večji meri naslavljajo informativno zvrst (gl. tabelo 4.1.2), kljub temu pa je bila v analiziranem gradivu z interpunkcijskimi naslovi najpogostejše naslovljena člankarska vrsta interpretativne zvrsti. Pravzaprav vse vrste interpunkcijskih naslovov več ali manj naslavljajo člankarska besedila, z izjemo pravih klicajnih naslovov, izidnih naslovov in zveznih naslovov, ki so v analiziranem obdobju naslavljali le vestičarsko vrsto.

Tabela 4.1.2: Naslavljanje interpunkcijskih naslovov glede na zvrst novinarskega besedila v Dnevniku

Vrsta interpunkcijskega naslova	Prevladovanje zvrsti
(NV+)g	Informativna zvrst
(NV+)ng	Informativna zvrst
(V+)	Interpretativna zvrst
(V-)	Interpretativna zvrst
(NK+)g	Informativna zvrst
(NK+)ng	Informativna zvrst
(K+)	Informativna zvrst
(K-)	Interpretativna zvrst
Premogovorni naslovi	Informativna zvrst
Izjavni (dvopičje) naslovi	enako
Naslovi skrajšanih napovedi	Informativna zvrst
Posledični naslovi	Informativna zvrst
Izidni naslovi	Informativna zvrst
Izjavni (pomišljaj) naslovi	Interpretativna zvrst
Naslovi razmaknjenih enot	enako
Zvezni naslovi	Informativna zvrst
Oklepajni naslovi	Informativna zvrst
Narekovajni naslovi	Informativna zvrst
Naslovi okrajšanih povedi	Interpretativna zvrst

Kar šest vrst interpunkcijskih naslovov v preučevanem obdobju najpogosteje naslavlja člankarska besedila (pravi vprašajni naslovi, nevprašajni naslovi, glagolski klicajni naslovi, neklicajni naslovi, izjavni naslovi z dvopičjem in pomišljajem). Od teh šestih vrst interpunkcijskih naslovov so v preučevanem gradivu neklicajni naslovi in izjavni naslovi s pomišljajem naslavljali samo člankarsko vrsto (gl. tabele 4.1.3 – 4.1.8).

Tabela 4.1.3: Naslavljanje pravih vprašajnih naslovov (V+) v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	6,67 %
Poročevalska vrsta	26,67 %
Komentatorska vrsta	6,67 %
Člankarska vrsta	40 %

Informativna zvrst: 33,34 %

Interpretativna zvrst: 66,66 %

Tabela 4.1.4: Naslavljanje nevprašajnih naslovov (V-) v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	8,33 %
Pogovorna vrsta	16,66 %
Komentatorska vrsta	8,33 %
Člankarska vrsta	66,67 %

Informativna zvrst: 24,99 %

Interpretativna zvrst: 75,01 %

Tabela 4.1.5: Naslavljanje glagolskih klicajnih naslovov (NK+)g v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	20 %
Poročevalska vrsta	10 %
Reportažna vrsta	10 %
Pogovorna vrsta	20 %
Člankarska vrsta	40 %

Informativna zvrst: 60 %

Interpretativna zvrst: 40 %

Tabela 4.1.6: Naslavljanje neklicajnih naslovov (K-) v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Člankarska vrsta	100 %

Interpretativna zvrst: 100 %

Tabela 4.1.7: Naslavljanje izjavnih naslovov z dvopičjem v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	33,33 %
Poročevalska vrsta	16,67 %
Člankarska vrsta	50 %

Informativna zvrst: 50 %

Interpretativna zvrst: 50 %

Tabela 4.1.8: Naslavljanje izjavnih naslovov s pomišljajem v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Člankarska vrsta	100 %

Interpretativna zvrst: 100 %

Pri petih vrstah interpunkcijskih naslovov prevladuje naslavljanje vestičarske vrste (glagolski vprašajni naslovi, pravi klicajni naslovi, izidni naslovi, zvezni naslovi in oklepajni naslovi). Med temi petimi vrstami interpunkcijskih naslovov so v analiziranem obdobju tri vrste naslavljale samo vestičarsko vrsto besedil. Te so: pravi klicajni naslovi, izidni naslovi in zvezni naslovi (gl. tabele 4.1.9 – 4.1.13).

Tabela 4.1.9: Naslavljanje glagolskih vprašajnih naslovov (NV+)g v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	60 %
Poročevalska vrsta	20 %
Člankarska vrsta	20 %

Informativna zvrst: 80 %

Interpretativna zvrst: 20 %

Tabela 4.1.10: Naslavljanje pravih klicajnih naslovov (K+) v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	100 %

Informativna zvrst: 100 %

Tabela 4.1.11: Naslavljanje izidnih naslovov v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	100 %

Informativna zvrst: 100 %

Tabela 4.1.12: Naslavljanje zveznih naslovov v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	100 %

Informativna zvrst: 100 %

Tabela 4.1.13: Naslavljanje oklepajnih naslovov v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	57,15 %
Poročevalska vrsta	14,29 %
Reportažna vrsta	14,29 %
Člankarska vrsta	14,29 %

Informativna zvrst: 85,71 %

Interpretativna zvrst: 14,29 %

Prav tako pri petih vrstah interpunkcijskih naslovov prevladuje naslavljanje poročevalske vrste. Te vrste interpunkcijskih naslovov so: neglagolski vprašajni naslovi, premogovorni naslovi, narekovajni naslovi, naslovi skrajšanih napovedi in posledični naslovi (gl. tabele 4.1.14 – 4.1.18).

Tabela 4.1.14: Naslavljanje neglagolskih vprašajnih naslovov (NV+)ng v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	5,56 %
Poročevalska vrsta	44,44 %
Pogovorna vrsta	5,56 %
Komentatorska vrsta	5,56 %
Člankarska vrsta	38,89 %

Informativna zvrst: 55,56 %

Interpretativna zvrst: 44,45 %

Tabela 4.1.15: Naslavljanje premogovornih naslovov v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	14,47 %
Poročevalska vrsta	54,67 %
Pogovorna vrsta	13,33 %
Člankarska vrsta	12 %
Portretna vrsta	5,33 %

Informativna zvrst: 82,47 %

Interpretativna zvrst: 17,53 %

Tabela 4.1.16: Naslavljanje narekovajnih naslovov v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	17,24 %
Poročevalska vrsta	37,93 %
Reportažna vrsta	1,72 %
Pogovorna vrsta	13,79 %
Komentatorska vrsta	1,72 %
Člankarska vrsta	27,59 %

Informativna zvrst: 70,69 %

Interpretativna zvrst: 29,31 %

Tabela 4.1.17: Naslavljanje naslovov skrajšanih napovedi v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	9,09 %
Poročevalska vrsta	54,55 %
Člankarska vrsta	36,36 %

Informativna zvrst: 63,64 %

Interpretativna zvrst: 36,36 %

Tabela 4.1.18: Naslavljanje posledičnih naslovov v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Poročevalska vrsta	66,67 %
Člankarska vrsta	33,33 %

Informativna zvrst: 66,67 %**Interpretativna zvrst: 33,33 %**

Neglagolski klicajni naslovi so v preučevanem obdobju enako naslavljali vestičarsko, poročevalsko in člankarsko vrsto. Enak delež poročevalske in člankarske vrste so naslavljali naslovi razmaknjenih enot. Prav tako enako razmerje pa je bilo pri naslovih okrajšanih povedi med poročevalsko, komentatorsko in člankarsko vrsto (gl. tabele 4.1.19 – 4.1.21).

Tabela 4.1.19: Naslavljanje neglagolskih klicajnih naslovov (NK+)ng v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	33,33 %
Poročevalska vrsta	33,33 %
Člankarska vrsta	33,33 %

Informativna zvrst: 66,66 %**Interpretativna zvrst: 33,33 %****Tabela 4.1.20:** Naslavljanje naslovov razmaknjenih enot v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	12,5 %
Poročevalska vrsta	37,5 %
Komentatorska vrsta	12,5 %
Člankarska vrsta	37,5 %

Informativna zvrst: 50 %**Interpretativna vrsta: 50 %**

Tabela 4.1.21: Naslavljanje naslovov razmaknjenih enot v Dnevniku

Vrsta	Odstotek %
Poročevalska vrsta	33,33 %
Komentatorska vrsta	33,33 %
Člankarska vrsta	33,33 %

Informativna zvrst: 33,33 %

Interpretativna zvrst: 66,66%

4.2 Opredelitev naslovov v Slovenskih novicah

Slovenske novice so dnevni časopis, ki izhajajo šest dni v tednu, z izjemo nedelje. Dvakrat tedensko imajo Slovenske novice 24 strani (torek, sredo), sicer 32. Ne glede na število strani se na naslovni strani vedno pojavita dve ali največ tri vodilne zgodbe. Njihovi naslovi predstavljajo skoraj polovico strani. Ti naslovi z vodilom, v nasprotju z Dnevnikom, kjer naslov predstavlja preoblikovano novico, predstavljajo začetek zgodbe, katere nadaljevanje sledi v časopisu.

Naslovna stran Novic je zelo »kričeča« in deluje, kot bi bila sestavljena iz več različnih barvnih podlag. Čeprav so naslovi na naslovni strani zelo veliki, niso tako dobro razvidni kot v Dnevniku, kjer ni barvnih podlag. Naslovi v Slovenskih novicah imajo senco.

V analiziranem gradivu je bilo v Slovenskih novicah 1579 vseh naslovov in od teh 123 interpunkcijskih, kar predstavlja 7,73 % vseh naslovov. Povprečno število vseh naslovov v enem izvodu Slovenskih novicah je bilo kar pol manjše kot v Dnevniku, in sicer 69. Enako je bilo pri povprečnem številu interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov v enem izvodu Slovenskih novic. Teh je bilo pet, kar je 7,25 % vseh naslovov (gl. tabelo 4.2.1).

Tabela 4.2.1: Primerjalna analiza časopisnih naslovov v Dnevniku in Slovenskih novicah

Časopis	Slovenske novice
Število vseh naslovov	1579
Število interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov	123
% interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov	7,73 %
Povprečno št. vseh naslovov v enem izvodu	69
Povprečno št. interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov v enem izvodu	5
Povprečni % interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov v enem izvodu	7,25 %

Tudi v analiziranem gradivu Slovenskih novic so naslovi večinoma poimenovalno-informativne narave, sicer pa je bilo v tem obdobju v Slovenskih novicah uporabljenih 13 vrst interpunkcijskih naslovov. Za razliko od Dnevnika so interpunkcijski naslovi v Slovenskih novicah pogostejše naslavljali interpretativno zvrst (gl. tabelo 4.2.2).

Tabela 4.2.2: Naslavljanje interpunkcijskih naslovov glede na zvrst novinarskega besedila v Slovenskih novicah

Vrsta interpunkcijskega naslova	Prevladovanje zvrsti
(NV+)g	Informativna zvrst
(NV+)ng	Interpretativna zvrst
(V+)	Informativna zvrst
(V-)	Interpretativna zvrst
(NK+)g	Enako
(NK+)ng	Informativna zvrst
(K+)	Interpretativna zvrst
(K-)	Interpretativna zvrst
Premogovorni naslovi	Interpretativna zvrst
Izjavni (dvopičje) naslovi	Enako
Naslovi skrajšanih napovedi	Interpretativna zvrst
Narekovajni naslovi	Informativna zvrst
Naslovi okrajšanih povedi	Informativna zvrst

Tako kot v Dnevniku so tudi v Slovenskih novicah interpunkcijski naslovi najpogosteje naslavljali člankarsko vrsto. Kar sedem vrst interpunkcijskih naslovov (neglagolski vprašajni naslovi, nevprašajni naslovi, glagolski klicajni naslovi, pravi klicajni naslovi, neklicajni naslovi, premogovorni naslovi, naslovi skrajšanih napovedi) je najpogosteje naslavljalo člankarsko vrsto, med njimi pa so nevprašajni naslovi in naslovi skrajšanih napovedi naslavljali le člankarsko vrsto (gl. tabele 4.2.3 – 4.2.9).

Tabela 4.2.3: Naslavljanje neglagolskih vprašajnih naslovov (NV+)ng v Slovenskih novicah

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	24,13 %
Poročevalska vrsta	24,13 %
Člankarska vrsta	51,72 %

Informativna zvrst: 48,28 %

Interpretativna zvrst: 51,72 %

Tabela 4.2.4: Naslavljanje nevprašajnih naslovov (V-) v Slovenskih novicah

Vrsta	Odstotek %
Člankarska vrsta	100 %

Interpretativna zvrst: 100 %

Tabela 4.2.5: Naslavljanje glagolskih klicajnih naslovov (NK+)g v Slovenskih novicah

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	12,5 %
Poročevalska vrsta	25 %
Pogovorna vrsta	12,5 %
Člankarska vrsta	50 %

Informativna zvrst: 50 %

Interpretativna zvrst: 50 %

Tabela 4.2.6: Naslavljanje pravih klicajnih naslovov (K+) v Slovenskih novicah

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	20 %
Člankarska vrsta	60 %
Portretna vrsta	20 %

Informativna zvrst: 20 %

Interpretativna zvrst: 80 %

Tabela 4.2.7: Naslavljanje neklicajnih naslovov (K-) v Slovenskih novicah

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	33,33 %
Člankarska vrsta	66,67 %

Informativna zvrst: 33,33 %

Interpretativna zvrst: 66,67 %

Tabela 4.2.8: Naslavljanje premogovornih naslovov v Slovenskih novicah

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	33,33 %
Člankarska vrsta	66,67 %

Informativna zvrst: 33,33 %

Interpretativna zvrst: 66,67 %

Tabela 4.2.9: Naslavljanje naslovov skrajšanih napovedi v Slovenskih novicah

Vrsta	Odstotek %
Člankarska vrsta	100 %

Interpretativna zvrst: 100 %

V Dnevniku so bile z interpunkcijskimi naslovi naslovljene vse vrste informativne in interpretativne zvrsti, podobno je bilo tudi v Slovenskih novicah. V preučevanem obdobju interpunkcijski naslovi niso naslavljali le komentatorske vrste. V Dnevniku so bile vestičarska, poročevalska in člankarska vrsta z interpunkcijskimi naslovi relativno enako naslovljene, v Slovenskih novicah pa je močno prevladovalo naslavljanje člankarske vrste. Poročevalska in vestičarska vrsta sta prevladovali

vsaka le pri eni vrsti interpunkcijskih naslovov (glagolski vprašajni naslovi oziroma narekovajni naslovi). Dvakrat sta bili izenačeni poročevalska in člankarska vrsta, enkrat vestičarska in člankarska vrsta, enkrat pa vse tri (gl. tabele 4.2.10 – 4.2.15).

Tabela 4.2.10: Naslavljanje glagolskih vprašajnih naslovov (NV+)g v Slovenskih novicah

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	20 %
Poročevalska vrsta	55 %
Člankarska vrsta	25 %

Informativna zvrst: 75 %

Interpretativna zvrst: 25 %

Tabela 4.2.11: Naslavljanje narekovajnih naslovov v Slovenskih novicah

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	100 %

Informativna zvrst: 100 %

Tabela 4.2.12: Naslavljanje pravih vprašajnih naslovov (V+) v Slovenskih novicah

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	19,36 %
Poročevalska vrsta	38,71 %
Reportažna vrsta	3,23 %
Člankarska vrsta	38,71 %

Informativna zvrst: 61,29 %

Interpretativna zvrst: 38,71 %

Tabela 4.2.13: Naslavljanje izjavnih naslovov z dvopičjem v Slovenskih novicah

Vrsta	Odstotek %
Poročevalska vrsta	50 %
Člankarska vrsta	50 %

Informativna zvrst: 50 %

Interpretativna zvrst: 50 %

Tabela 4.2.14: Naslavljanje neglagolskih klicajnih naslovov (NK+)ng v Slovenskih novicah

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	38,46 %
Poročevalska vrsta	23,08 %
Člankarska vrsta	38,46 %

Informativna zvrst: 61,54 %

Interpretativna zvrst: 38,46 %

Tabela 4.2.15: Naslavljanje naslovov okrajšanih povedi v Slovenskih novicah

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	33,33 %
Poročevalska vrsta	33,33 %
Člankarska vrsta	33,33 %

Informativna zvrst: 66,66 %

Interpretativna zvrst: 33,33 %

Obema analiziranima dnevnikoma je skupno prevladovanje naslavljanja informativne zvrsti pri glagolskih vprašajnih naslovih, neglagolskih klicajnih naslovih in narekovajnih naslovih. Prav tako pa v obeh časopisih prevladuje naslavljanje interpretativne zvrsti pri nevprašajnih in neklicajnih naslovih. Enak delež naslavljanja obeh zvrsti pa imata pri izjavnih naslovih z dvopičjem. V obeh časopisih prevladuje naslavljanje interpunkcijskih naslovov člankarske vrste. Nevprašajni, neklicajni in glagolski klicajni naslovi pa v obeh časopisih najpogosteje naslavlajo ravno člankarsko vrsto novinarskih besedil (gl. tabelo 4.2.16).

Tabela 4.2.16: Primerjalna analiza naslavljanja interpunkcijskih naslovov v Dnevniku in Slovenskih novicah

Časopis	Dnevnik	Slovenske novice
Povprečno prevladovanje zvrsti	Informativna zvrst	Interpretativna zvrst
Najpogosteje naslovljena vrsta nov. besedil	Člankarska vrsta	Člankarska vrsta

5. ANALIZA PREUČEVANIH DNEVNIKOV

Pri analizi preučevanja pojavljanja interpunkcijskih naslovov v slovenskem tisku sem se posvetila štiritedenskemu pregledovanju dnevnega časopisa Dnevnik in Slovenskih novic. Preučevani so bili izvodi (23 izvodov, saj oba dnevna časopisa izhajata šestkrat tedensko z izjemo praznikov – 15. 8. 2007) v časovnem intervalu od 23. 7. 2007 do 18. 8. 2007. Ročno sem preštela vse naslove novic v vsakem izvodu in nato izračunala povprečno število vseh naslovov v enem izvodu. Enako sem naredila z interpunkcijskimi naslovi. Ker se število naslovov med preučevanima dnevnikoma razlikuje, sem preračunala pojavljanje interpunkcijskih naslovov v odstotkih. To mi je omogočilo nadaljnje preučevanje. V Dnevniku je bilo v 23 izvodih skupaj 2830 vseh naslovov, od tega 283 interpunkcijskih, kar predstavlja deset odstotkov vseh naslovov. V istem obdobju je bilo v Slovenskih novicah 1579 vseh naslovov in od teh 123 interpunkcijskih, kar predstavlja 7,73 % vseh naslovov v tem časopisu. Povprečno število vseh naslovov v enem izvodu Dnevnika je 123, v Slovenskih novicah pa 69, kar je skoraj pol manj. Nič drugače ne gre pričakovati pri povprečnem številu interpunkcijskih naslovov v po enem izvodu obeh časopisov – Dnevnik 12, Slovenske novice pet, kar v odstotkih pomeni: Dnevnik 9,76 % vseh naslovov, Slovenske novice 7,25 % vseh naslovov (gl. tabelo 5.1).

Tabela 5.1: Primerjalna analiza časopisnih naslovov v Dnevniku in Slovenskih novicah

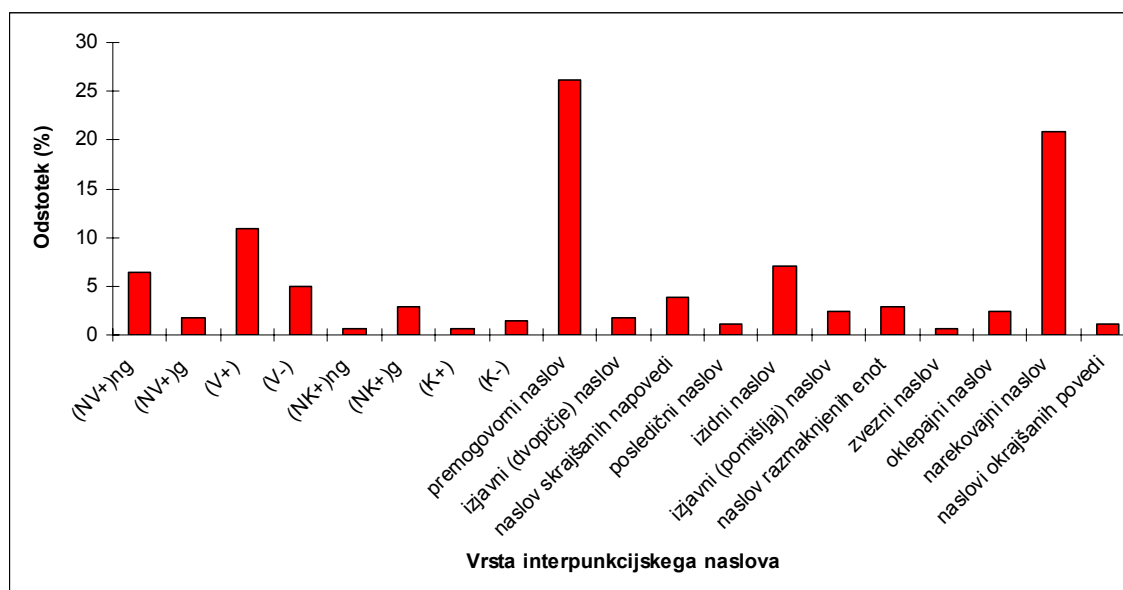
Časopis	Dnevnik	Slovenske novice
Število vseh naslovov	2830	1579
Število interpunkcijskih naslovov	283	123
% interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov	10 %	7,73 %
Povprečno št. vseh naslovov v enem izvodu	123	69
Povprečno št. interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov v enem izvodu	12	5
Povprečni % interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov v enem izvodu	9,76 %	7,25 %

V enem izvodu Dnevnika je povprečno 123 vseh naslovov, od katerih je interpunkcijskih 10 %. Izmed teh 10 % vseh interpunkcijskih naslovov glagolski vprašajni naslovi predstavljajo 1,77 %, neglagolski vprašajni naslovi 6,36 %, pravi vprašajni 10,95 %, nevprašajni naslovi 4,95 %, glagolski klicajni naslovi 2,83 %, neglagolski klicajni naslovi 0,71 %, pravi klicajni naslovi 0,71 %, neklicajni naslovi 1,41 %, premogovorni naslovi 26,15 %, izjavni naslovi z dvopičjem 1,77 %, naslovi skrajšanih napovedi 3,89 %, posledični naslovi 1,06 %, izidni naslovi 7,07 %, izjavni naslovi s pomišljajem 2,47 %, naslovi razmaknjenih enot 2,83 %, zvezni naslovi 0,71 %, oklepajni naslovi 2,47 %, narekovajni naslovi 20,85 % in naslovi okrajšanih povedi 1,06 % vseh interpunkcijskih naslovov (gl. tabelo 5.2 in graf 5.1).

Tabela 5.2: Odstotek posamezne vrste interpunkcijskih naslovov v Dnevniku

Vrsta interpunkcijskega naslova	Odstotek pojavljanja v enem izvodu
(NV+)g	1,77 %
(NV+)ng	6,36 %
(V+)	10,95 %
(V-)	4,95 %
(NK+)g	2,83 %
(NK+)ng	0,71 %
(K+)	0,71 %
(K-)	1,41 %
Premogovorni naslovi	26,15 %
Izjavni (dvopičje) naslovi	1,77 %
Naslovi skrajšanih napovedi	3,89 %
Posledični naslovi	1,06 %
Izidni naslovi	7,07 %
Izjavni (pomišljaj) naslovi	2,47 %
Naslovi razmaknjenih enot	2,83 %
Zvezni naslovi	0,71 %
Oklepajni naslovi	2,47 %
Narekovajni naslovi	20,85 %
Naslovi okrajšanih povedi	1,06 %

Graf 5.1: Odstotni prikaz interpunkcijskih naslovov v Dnevniku

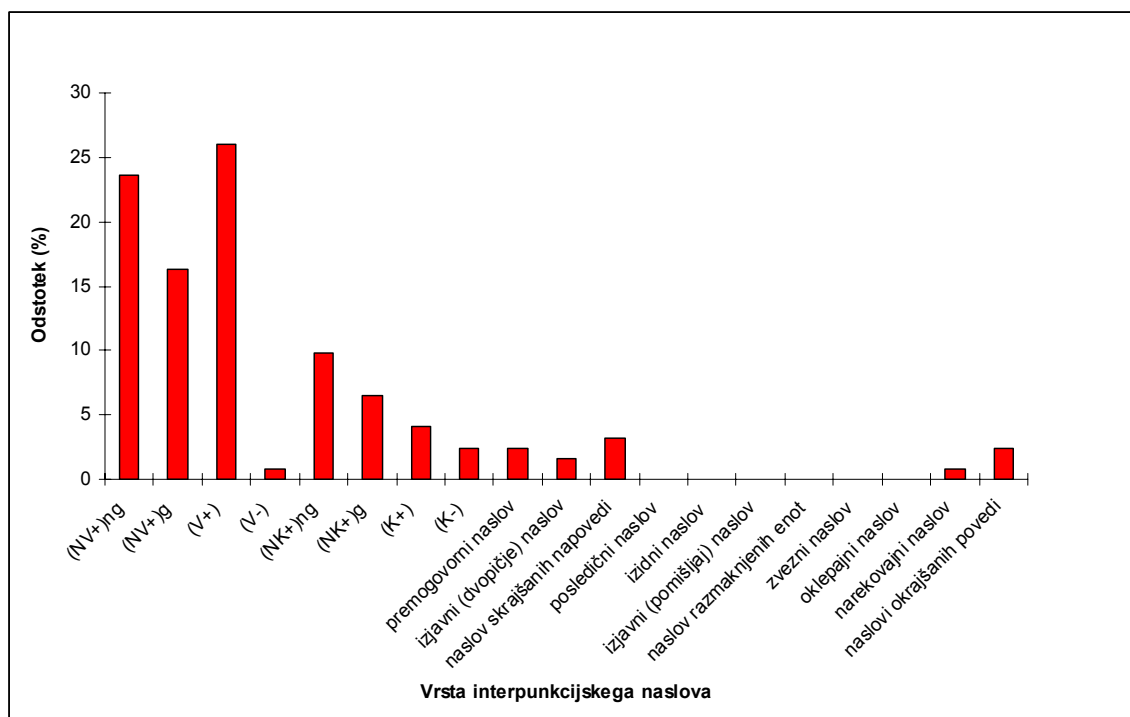

V enem izvodu Slovenskih novic je povprečno 69 vseh naslovov, od katerih je interpunkcijskih slabih 7,8 % vseh naslovov. Izmed teh 7,79 % vseh interpunkcijskih naslovov glagolski vprašajni naslovi predstavljajo 16,26 %, neglagolski vprašajni naslovi 23,58 %, pravi vprašajni 26,02 %, nevprašajni naslovi 0,81 %, glagolski klicajni naslovi 6,50 %, neglagolski klicajni naslovi 9,76 %, pravi klicajni naslovi 4,07 %, neklicajni naslovi 2,44 %, premogovorni naslovi prav tako 2,44 %, izjavni naslovi z dvopičjem 1,63 %, naslovi skrajšanih napovedi 3,25 %, narekovajni naslovi 0,81 %, posledični naslovi, naslovi okrajšanih povedi 2,44 %, izjavni naslovi s pomišljajem, izidni naslovi, naslovi razmaknjenih enot, oklepajni naslovi in zvezni naslovi pa v preučevanem obdobju niso bili uporabljeni (gl. tabelo 5.3 in graf 5.2).

Tabela 5.3: Odstotek posamezne vrste interpunkcijskih naslovov v Slovenskih novicah

Vrsta interpunkcijskega naslova	Odstotek pojavljanja v enem izvodu
(NV+)g	16,26 %
(NV+)ng	23,58 %
(V+)	26,02 %
(V-)	0,81 %
(NK+)g	6,50 %
(NK+)ng	9,76 %
(K+)	4,07 %
(K-)	2,44 %
Premogovorni naslovi	2,44 %
Izjavni (dvopičje) naslovi	1,63 %
Naslovi skrajšanih napovedi	3,25 %
Posledični naslovi	0 %
Izidni naslovi	0 %
Izjavni (pomišljaj) naslovi	0 %
Naslovi razmaknjenih enot	0 %
Zvezni naslovi	0 %
Oklepajni naslovi	0 %
Narekovajni naslovi	0,81 %
Naslovi okrajšanih povedi	2,44 %

Graf 5.2: Odstotni prikaz interpunkcijskih naslovov v Slovenskih novicah

Zaradi boljše preglednosti in lažje primerjave sem naredila tabelo, v kateri so vrste interpunkcijskih naslovov razporejene po padajočem odstotku pojavljanja posamezne vrste (gl. tabeli 5.4 in 5.5).

Tabela 5.4: Odstotek posamezne vrste interpunkcijskih naslovov v Dnevniku po padajočem vrstnem redu

Vrsta interpunkcijskega naslova	Odstotek pojavljanja vrste v enem izvodu
Premogovorni naslovi	26,15 %
Narekovajni naslovi	20,85 %
(V+)	10,95 %
Izidni naslovi	7,07 %
(NV+)ng	6,36 %
(V-)	4,95 %
Naslovi skrajšanih napovedi	3,89 %
Izjavni (pomišljaj) naslovi	2,83 %
(NK+)g	2,83 %
Naslovi razmaknjenih enot	2,83 %
Oklepajni naslovi	2,47 %
(NV+)g	1,77 %
Izjavni (dvopičje) naslovi	1,77 %
(K-)	1,41 %
Naslovi okrajšanih povedi	1,06 %
Posledični naslovi	1,06 %
Zvezni naslovi	0,71 %
(NK+)ng	0,71 %
(K+)	0,71 %

Tabela 5.5: Odstotek posamezne vrste interpunkcijskih naslovov v Slovenskih novicah po padajočem vrstnem redu

Vrsta interpunkcijskega naslova	Odstotek pojavljanja vrste v enem izvodu
(V+)	26,02 %
(NV+)ng	23,58 %
(NV+)g	16,26 %
(NK+)ng	9,76 %
(NK+)g	6,50 %
(K+)	4,07 %
Naslovi skrajšanih napovedi	3,25 %
(K-)	2,44 %
Premogovorni naslovi	2,44 %
Naslovi okrajšanih povedi	2,44 %
Izjavni (dvopičje) naslovi	1,63 %
(V-)	0,81 %
Narekovajni	0,81 %
Posledični naslovi	0 %
Izidni naslovi	0 %
Izjavni (pomišljaj) naslovi	0 %
Naslovi razmaknjenih enot	0 %
Zvezni naslovi	0 %
Oklepajni naslovi	0 %

V naslednji tabeli so razvrščene vrste interpunkcijskih naslovov obeh preučevanih dnevnikov po padajočem vrstnem redu glede na odstotek pojavljanja posamezne vrste interpunkcijskih naslovov v posameznem analiziranem časopisu. Odstotki povedo, da se je v Slovenskih novicah pojavilo precej manj interpunkcijskih naslovov kot v Dnevniku (gl. tabelo 5.6 in graf 5.3).

Tabela 5.6: Primerjalna tabela interpunkcijskih naslovov v obeh preučevanih dnevnikih po padajočem vrstnem redu

Dnevnik	Pojavljanje v časopisu (v %)	Slovenske novice	Pojavljanje v časopisu (v %)
Premogovorni naslovi	26,15	(V+)	26,02
Narekovajni naslovi	20,85	(NV+)ng	23,58
(V+)	10,95	(NV+)g	16,26
Izidni	7,07	(NK+)ng	9,76
(NV+)ng	6,36	(NK+)g	6,50
(V-)	4,95	(K+)	4,07
Naslovi skrajšanih napovedi	3,89	Naslovi skrajšanih napovedi	3,25
Izjavni (pomišljaj) naslovi	2,83	(K-)	2,44
(NK+)g	2,83	Premogovorni naslovi	2,44
Naslov razmaknjenih enot	2,83	Naslovi okrajšanih povedi	2,44
Oklepajni naslov	2,47	Izjavni (dvopičje) naslovi	1,63
(NV+)g	1,77	(V-)	0,81
Izjavni (dvopičje) naslovi	1,77	Narekovajni	0,81
(K-)	1,41	Posledični	0
Naslovi okrajšanih povedi	1,06	Izidni	0
Posledični naslovi	1,06	Izjavni (pomišljaj) naslovi	0
Zvezni naslovi	0,71	Naslovi razmaknjenih enot	0
(NK+)ng	0,71	Zvezni naslovi	0
(K+)	0,71	Oklepajni naslovi	0

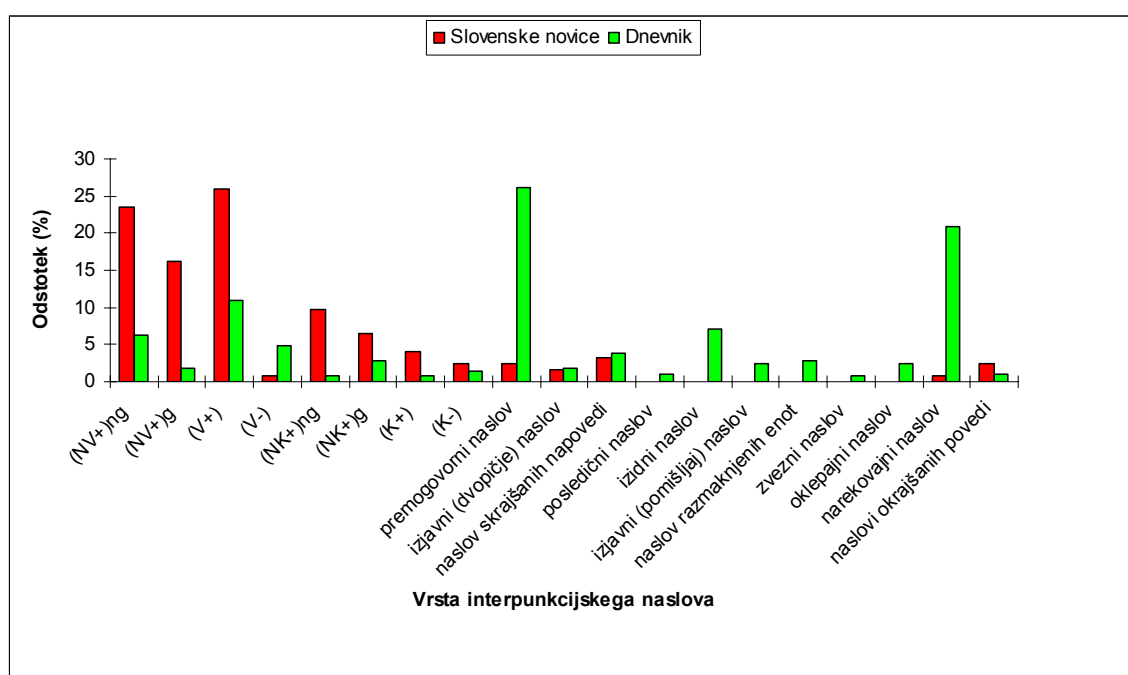
V Slovenskih novicah je med interpunkcijskimi naslovi najpogosteje zastopana vrsta velikih ločil. Občutno prevladujejo vprašajni in klicajni naslovi, ti skupaj predstavljajo dobrih 86 % vseh interpunkcijskih naslovov. Najvišji odstotek interpunkcijskih naslovov v Slovenskih novicah zaznamujejo pravi vprašajni naslovi (26,02 %), na drugem mestu so neglagolski vprašajni naslovi z 23,58 %, s 16,26 % so tretje najpogosteje zastopani interpunkcijski naslovi glagolski vprašajni naslovi, neglagolski klicajni naslovi predstavljajo slabo desetino vseh interpunkcijskih naslovov, pravi klicajni pa dobre štiri odstotke vseh interpunkcijskih naslovov. Glede na to, da šest vrst interpunkcijskih naslovov v Slovenskih novicah v

preučevanem obdobju sploh ni bilo zastopanih, ostalih sedem vrst skupaj predstavlja slabih 14 % vseh interpunkcijskih naslovov. Sledijo si v tem vrstnem redu: naslovi skrajšanih napovedi (3,25 %), neklicajni naslovi, premogovorni naslovi in naslovi okrajšanih povedi (2,44 %), izjavni naslovi z dvopičjem (1,63 %), nevprašajni in narekovajni naslovi (0,81 %).

Za razliko od Slovenskih novic so bile v preučevanem obdobju v Dnevniku zastopane vse vrste interpunkcijskih naslovov. Najvišji odstotek interpunkcijskih naslovov imajo premogovorni naslovi. Odstotek najpogostejše zastopane vrste je malenkost višji od najpogostejše vrste interpunkcijskih naslovov v Slovenskih novicah. Primerjalno z Dnevnikom so premogovorni naslovi komajda zastopani v Slovenskih novicah, saj jih je manj kot odstotek vseh interpunkcijskih naslovov. Druga prevladujoča vrsta interpunkcijskih naslovov so narekovajni naslovi z 20,85 % vseh interpunkcijskih naslovov, kar je skoraj tri odstotke manj kot druga prevladujoča vrsta interpunkcijskih naslovov v Slovenskih novicah. Pravi vprašajni naslovi v Dnevniku predstavljajo precej manjši delež vseh interpunkcijskih naslovov (10,95 %) kot v Slovenskih novicah (26,02 %), kjer prevladujejo. Izidni naslovi, ki v Slovenskih novicah sploh niso bili zastopani, v Dnevniku predstavljajo dobrih sedem odstotkov vseh interpunkcijskih naslovov. Neglagolski vprašajni naslovi so v Slovenskih novicah bili druga najpogostejša vrsta interpunkcijskih naslovov, v Dnevniku pa so s 6,36 % vseh interpunkcijskih naslovov šele na petem mestu. Nevprašajni naslovi v Dnevniku so pogostejši v primerjavi s Slovenskimi novicami, kljub temu predstavljajo zgolj 4,95 % vseh interpunkcijskih naslovov. Naslovi skrajšanih napovedi si v obeh dnevnikih delijo podoben odstotek. V obeh časopisih je ta vrsta interpunkcijskih naslovov sedma najpogostejše zastopana z dobrimi tremi odstotki vseh interpunkcijskih naslovov (Slovenske novice 3,25 %, Dnevnik 3,89 %). Z 2,83 % vseh interpunkcijskih naslovov sledijo izjavni naslovi s pomišljajem, glagolski klicajni naslovi in naslovi razmaknjenih enot. Sedem oklepajnih naslovov je tvorilo 2,47 % vseh interpunkcijskih naslovov, pet izjavnih naslovov z dvopičjem in glagolskih vprašajnih naslovov pa 1,77 % vseh interpunkcijskih naslovov. Neklicajni naslovi od vseh interpunkcijskih naslovov v Dnevniku predstavljajo dober odstotek manj (1,41 %) kot v Slovenskih novicah (2,44 %). Dober odstotek vseh interpunkcijskih naslovov v Dnevniku predstavljajo naslovi okrajšanih povedi in

posledični naslovi. Najmanjše deleže pojavljanja (dva primera → 0,71 %) vseh interpunkcijskih naslovov v Dnevniku pa predstavljajo zvezni naslovi, ti se v Slovenskih novicah v preučevanem obdobju sploh niso pojavili, neglagolski klicajni naslovi, ki so v Slovenskih novicah četrta najpogostejša vrsta interpunkcijskih naslovov, in pravi klicajni naslovi, ki v Slovenskih novicah predstavljajo dobre štiri odstotke vseh interpunkcijskih naslovov (gl. graf 5.3).

Graf 5.3: Odstotni prikaz interpunkcijskih naslovov v Dnevniku in Slovenskih novicah

V naslednjih tabelah so opredeljene prevladujoče vrste interpunkcijskih naslovov v obeh časopisih po odstotku pojavljanja v posamezni rubriki. Ker vse vrste interpunkcijskih naslovov ne kažejo prevladovanje ene ali dveh rubrik, so torej bolj ali manj enakomerno razporejene v več rubrikah, se tem nisem posebej posvetila.

V Dnevniku prevladujejo premogovorni naslovi, ki predstavljajo dobro četrtno vseh interpunkcijskih naslovov v tem časopisu. Ti naslovi so najpogosteje zastopani v rubriki V ospredju in Poslovni Dnevnik (gl. tabelo 5.7).

Tabela 5.7: Premogovorni naslovi v Dnevnikovih rubrikah

Rubrika	Odstotek (%)
V ospredju	32,43
Poslovni Dnevnik	32,43
Slovenija	8,11
Zadnja	8,11
Svet	5,41
Ljubljana in okolica	5,41
Prva	4,05
Ljubljana	1,35
Magazin	1,35
Šport	1,35

Za razliko od Dnevnika v Slovenskih novicah prevladujejo vrste interpunkcijskih naslovov znotraj velikih ločil. Najpogosteje so zastopani pravi vprašajni naslovi, in sicer v rubriki Dan v Novicah, ki je sorodna Dnevnikovi rubriki V ospredju (gl. tabelo 5.8).

Tabela 5.8: Pravi vprašajni naslovi (V+) v rubrikah Slovenskih novic

Rubrika	Odstotek (%)
Dan v Novicah	31,25
Črni scenarij	15,63
Naslovna stran	12,50
Druga plat	12,50
Med dvema ognjema	6,25
Time out	6,25
365 stopinj	6,25
Peskovnik	3,13
Pekel, novice, nebesa	3,13
Bulvar	3,13

Druga najpogostejša vrsta interpunkcijskih naslovov v Dnevniku so narekovajni naslovi. Tako kot premogovorni naslovi se tudi narekovajni naslovi najpogosteje pojavljajo v Poslovnem Dnevniku (gl. tabelo 5.9).

Tabela 5.9: Narekovajni naslovi v Dnevnikovih rubrikah

Rubrika	Odstotek (%)
Poslovni Dnevnik	16,95
Svet	15,25
V ospredju	13,56
Šport	10,17
Slovenija	10,17
Magazin	8,47
Kultura	5,08
Ljubljana in okolica	5,08
Kronika	3,39
Ljubljana	3,39
Prva	3,39
Prihodnost za vse	1,69
Prosti čas	1,69
Zadnja	1,69
Zaposlitve	1,69
Tehno.net	1,69

V Slovenskih novicah so druga najpogostejša vrsta interpunkcijskih naslovov neglagolski vprašajni naslovi, ki se prav tako najpogosteje pojavljajo v rubriki Dan v Novicah (gl. tabelo 5.10).

Tabela 5.10: Neglagolski vprašajni naslovi v rubrikah Slovenskih novic

Rubrika	Odstotek (%)
Dan v Novicah	24,14
Bulvar	17,24
Druga plat	13,80
Fama morgana	13,80
365 stopinj	10,34
Tanka rdeča črta	6,90
Peta stran neba	3,45
Zadnja stran	3,45
Življenje v objektivu	3,45
Time out	3,45

Pravi vprašajni naslovi v Dnevniku se tako kot prvi dve vrsti prav tako najpogosteje pojavljajo v rubriki Poslovni Dnevnik (gl. tabelo 5.11).

Tabel 5.11: Pravi vprašajni naslovi (V+) v Dnevnikovih rubrikah

Rubrika	Odstotek (%)
Poslovni Dnevnik	32,23
Debate	16,13
V ospredju	12,90
Svet	9,68
Magazin	9,68
Slovenija	6,45
Zdravje	6,45
Prihodnost za vse	3,23
Prva	3,23

Tretja najpogosteje zastopana vrsta interpunkcijskih naslovov v Slovenskih novicah predstavlja skoraj šest odstotkov več vseh interpunkcijskih naslovov kot tretja najpogostejša vrsta interpunkcijskih naslovov v Dnevniku. V Slovenskih novicah so to glagolski vprašajni naslovi. Tudi četrtnina teh se pojavlja v rubriki Dan v Novicah (gl. tabelo 5.12).

Tabela 5.12: Glagolski vprašajni naslovi (NV+)g v rubrikah Slovenskih novic

Rubrika	Odstotek (%)
Dan v Novicah	25
Bulvar	20
Naslovna stran	15
365 stopinj	15
Fama morgana	10
Črni scenarij	5
Peskovnik	5
Zadnja stran	5

Pričakovano ima rubrika šport v Dnevniku monopol nad izidnimi naslovi. Prav tako ni presenetljivo, da se neklicajni naslovi v Dnevniku pojavljajo zgolj v rubriki Zdravje, saj gre za naslove, ki bralce pozivajo k nečem. V Slovenskih novicah ni nobene vrste interpunkcijskih naslovov, ki bi se pojavila zgolj v eni rubriki. Lahko pa iz zadnje analize ugotovimo, da se v Dnevniku interpunkcijski naslovi najpogosteje pojavljajo v rubriki Poslovni Dnevnik, ki se razprostira na prvih treh straneh drugega sklopa časopisa, medtem ko se v Slovenskih novicah interpunkcijski naslovi najpogosteje pojavljajo na straneh prve rubrike, Dan v Novicah.

Statistiki časopisov se očitno razlikujeta po odstotku interpunkcijskih naslovov vseh naslovov kot po odstotku posamezne vrste interpunkcijskih naslovov, raznovrstnosti in pojavljanja le-teh v posameznih rubrikah. V Dnevniku povprečno interpunkcijski naslovi predstavljajo 10 % vseh naslovov, v Slovenskih novicah pa zgolj 7,79 % vseh naslovov v enem izvodu. V Dnevniku so bile zastopane vse vrste interpunkcijskih naslovov, v Slovenskih novicah pa je v preučevanem obdobju manjkalo kar šest vrst interpunkcijskih naslovov. Ločilo pomišljaj v Slovenskih novicah ni bilo nikoli uporabljeno, torej nobenega izjavnega naslova, naslova razmaknjenih enot in zveznega naslova. Prav tako niso bili uporabljeni oklepajni naslovi. Z dvopičjem pa nista bili zastopani vrsti posledičnih in izidnih naslovov. Podobnost med časopisoma predstavlja le odstotek najpogostejše vrste interpunkcijskih naslovov, v Dnevniku so bili to premogovorni naslovi s 26,15 %

vseh interpunkcijskih naslovov, v Slovenskih novicah pa pravi vprašajni naslovi s 26,02 % vseh interpunkcijskih naslovov in soroden odstotek naslovov skrajšanih napovedi (Dnevnik 3,89 %, Slovenske novice 3,25 %), kar v obeh časopisih predstavlja sedmo najpogostejšo vrsto interpunkcijskih naslovov.

Glede na to, da je Dnevnik predstavnik resnega časopisa je povsem pričakovano, da so najpogostejša vrsta interpunkcijskih naslovov premogovorni naslovi, saj ti naslovi ustrezajo pogosti poročevalski okoliščini, okoliščini, da nekdo izjavi nekaj tako pomembnega, da avtor besedila to izpostavi v besedilu (Korošec 1998: 114). Zaradi podobne naloge ni nič presenetljiv odstotek narekovajnih naslovov od vseh interpunkcijskih naslovov v Dnevniku. Narekovajni naslov namreč lahko med drugim predstavlja citat ali priredbo citata. In prav ti dve podzvrsti narekovajnih naslovov so prevladovali v štiritedenskem preučevanju Dnevnika. Izidni naslovi se pojavljajo skladno s svojo funkcijo v športni rubriki. Največ se jih pojavi ob ponedeljkih, saj se športna tekmovanja večinoma odvijajo preko vikenda. Ne preseneča pa tudi pojavljanje neklicajnih naslovov v rubriki Zdravje. Gre namreč za naslove, ki večinoma pozivajo ljudi k skrbi lastnega zdravja. Kot pravi Korošec (1998: 114) pa odsotnost klicaja zmanjšuje pozivno-pridobivalno vlogo naslova.

V Slovenskih novicah je precej drugače. Raznovernost interpunkcijskih naslovov je manjša kot v Dnevniku. Šest vrst interpunkcijskih naslovov sploh ni bilo zastopanih. Med ostalimi trinajstimi so preko 65 % vseh interpunkcijskih naslovov predstavljali vprašajni naslovi. Pravi vprašajni preko četrte vseh interpunkcijskih naslovov, neglagolski vprašajni malo manj kot četrt vseh interpunkcijskih naslovov, glagolski vprašajni pa preko 16 % vseh interpunkcijskih naslovov. Preko 16 % vseh interpunkcijskih naslovov pa so skupaj predstavljali tudi glagolski in neglagolski klicajni naslovi. Več kot 80 % vseh interpunkcijskih naslovov skupaj so torej predstavljali naslovi velikih ločil. Vprašajni in klicajni naslovi po Koroščevem mnenju predstavljajo naslove z najvišjo stopnjo opaznosti, kar je v rumenem tisku več kot zaželeno. Opazno je dejstvo, da se vse vrste interpunkcijskih naslovov, ki so bile uporabljene v štiritedenskem preučevanju Slovenskih novic, najpogosteje pojavljajo v rubriki Dan v Novicah. Ta rubrika se razprostira na straneh od dve do štiri.

5.1 Primerjava enega izvoda Dnevnika in Slovenskih novic

Takšna je primerjava obeh časopisov v celoti. Za potrditev celotne analize sem se odločila, da med seboj primerjam še po en izvod obeh dnevnikov. Na voljo sem imela 23 izvodov Slovenskih novic in Dnevnika. Izbrala sem zlato sredino, izvod 4. avgusta 2007.

Oba časopisa sta v soboto, 4. avgusta 2007, imela 32 strani. V Dnevniku je bilo tega dne 114 vseh naslovov, med njimi pa deset interpunkcijskih, kar predstavlja 8,77 % vseh naslovov. Istega dne je bilo v Slovenskih novicah 69 vseh naslovov, med njimi pet interpunkcijskih, kar je 7,25 % vseh naslovov (gl. tabeli 5.1.1 in 5.1.2).

Tabela 5.1.1: Primerjalna tabela – izvod 4. avgusta 2007

Časopis	Dnevnik	Slovenske novice
Število vseh naslovov	114	69
Število interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov	10	5
Odstotek interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov	8,77 %	7,25 %

Tabela 5.1.2: Primerjalna tabela – 23 izvodov (23. 7. 2007 – 18. 8. 2007)

Časopis	Dnevnik	Slovenske novice
Povprečno število vseh naslovov v enem izvodu	123	69
Povprečno število interpunkcijskih naslovov vseh naslovov v enem izvodu	12	5
Povprečni % interpunkcijskih naslovov vseh naslovov v enem izvodu	9,76 %	7,25 %

V Dnevnikovem izvodu 4. avgusta 2007 je vseh naslovov devet manj kot v izračunanem povprečju za ta časopis. Število interpunkcijskih naslovov se razlikuje za minus dva naslova, posledično je tudi odstotek manjši, 8,77 % vseh naslovov (gl. prilogo AA). Izvod 4. avgusta 2007 Slovenskih novic se popolnoma ujema s povprečjem preučevanja 23 izvodov tega časopisa (gl. prilogo BA).

V Dnevniku so 4. avgusta 40 % (gl. tabelo 5.1.3) vseh interpunkcijskih naslovov predstavljali premogovorni naslovi:

1. RIC: računalniški vdor ni ogrozil mature
2. Državni izpitni center: računalniški vdor ni ogrozil mature
3. Alpos: Čehi nas ne nameravajo prevzeti
4. Rupel: Sodišče Hamburgu nesprejemljivo

Uporabljena sta bila dva narekovajna naslova, kar je 20 % interpunkcijskih naslovov v tem izvodu:

1. »Upravna enota je že vračala ceste lastnikom«
2. »Ploščad je rakava rana Dravelj«

Prav tako dva neglagolska vprašajna naslova (20 % vseh interpunkcijskih naslovov v tem izvodu):

1. Daljši počitek za ameriške vojake?
2. Upravičena do nadomestila?

En primer nevprašajnega naslova (10 % vseh interpunkcijskih naslovov v tem izvodu):

1. Kako naj ravnajo zaposleni kadilci

In en primer izjavnega naslova z dvopičjem (10 % vseh interpunkcijskih naslovov v tem izvodu):

1. Neuradno: Laščani prodajajo delnice

V Slovenskih novicah sta bila 4. avgusta 2007 uporabljena dva glagolska vprašajna naslova, kar predstavlja 40 % vseh interpunkcijskih naslovov v tem izvodu (gl. tabelo 5.1.4):

1. Don Pierino zlorabljal?
2. Madeleine videli v Belgiji?

Enak delež in odstotek vseh interpunkcijskih naslovov v tem izvodu predstavljata tudi dva neglagolska vprašajna naslova:

1. Nestrokovnost ali malomarnost?
2. Činč za rešetkami?

En primer pravega vprašajnega naslova pa v tem izvodu predstavlja 20 % vseh interpunkcijskih naslovov v tem izvodu:

1. Bodo Jesenice ostale brez hokejskih tekem?

Tabela 5.1.3: Odstotni delež interpunkcijskih naslovov v Dnevnikovem izvodu 4. avgusta 2007

Dnevnik	Pojavljanje v časopisu (v %)
Premogovorni	40
Narekovajni	20
(NV+)ng	20
(V-)	10
Izjavni z dvopičjem	10

Tabela 5.1.4: Odstotni delež interpunkcijskih naslovov v izvodu Slovenskih novic dne, 4. avgusta 2007

Slovenske novice	Pojavljanje v časopisu (v %)
(NV+)g	40
(NV+)ng	40
(V+)	20

Tudi v analizi po enega izvoda se pokaže manjša raznovrstnost interpunkcijskih naslovov v Slovenskih novicah, zgolj tri vrste, medtem ko v Dnevniku pet. Skladno s celotno analizo v Slovenskih novicah izmed vseh interpunkcijskih naslovov prevladujejo vprašajni naslovi (v izvodu 4. avgusta so bili celo samo vprašajni naslovi), v Dnevniku pa premogovorni in nato narekovajni. Enako kot v celotni analizi.

Kako pa je z naslavljanjem interpunkcijskih naslovov v izvodu 4. avgusta 2007? V Dnevniku so interpunkcijski naslovi enakomerno naslavljali informativno in interpretativno zvrst. Obe zvrsti sta dvakrat prevladovali, enkrat pa sta imeli enak delež naslavljanja interpunkcijskih naslovov. Tako kot v analizi celotnega obdobja, tudi v izvodu 4. avgusta 2007 prevladuje naslavljanje interpunkcijskih naslovov člankarske vrste. Po enkrat sta bili najpogostejše z interpunkcijskimi naslovi naslovljeni vestičarska (izjavni naslovi z dvopičjem) in poročevalska vrsta (premogovorni naslovi), enkrat pa sta imeli enak delež naslavljanja interpunkcijskih naslovov pogovorna in člankarska vrsta (narekovajni naslovi) (gl. tabele 5.1.5 – 5.1.9).

Tabela 5.1.5: Naslavljanje neglagolskih vprašajnih naslovov (NV+)ng v izvodu Dnevnika, 4. avgusta 2007

Vrsta	Odstotek %
Člankarska vrsta	100 %

Interpretativna zvrst: 100 %

Tabela 5.1.6: Naslavljanje nevprašajnih naslovov v izvodu Dnevnika, 4. avgusta 2007

Vrsta	Odstotek %
Člankarska vrsta	100 %

Interpretativna zvrst: 100 %

Tabela 5.1.7: Naslavljanje premogovornih naslovov v izvodu Dnevnika, 4. avgusta 2007

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	25 %
Poročevalska vrsta	50 %
Pogovorna vrsta	25 %

Informativna zvrst: 100 %

Tabela 5.1.8: Naslavljanje izjavnih naslovov z dvopičjem v izvodu Dnevnika, 4. avgusta 2007

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	100 %

Informativna zvrst: 100 %

Tabela 5.1.9: Naslavljanje narekovajnih naslovov v izvodu Dnevnika, 4. avgusta 2007

Vrsta	Odstotek %
Pogovorna vrsta	50 %
Člankarska vrsta	50 %

Informativna zvrst: 50 %

Interpretativna zvrst: 50 %

V izvodu Slovenskih novic 4. avgusta 2007 je prevladovalo naslavljanje interpretativne zvrsti, tako kot je pokazala tudi celotna analiza. Skladno s celotno analizo je bilo tudi prevladovanje naslavljanja interpunkcijskih naslovov člankarske vrste. Ta je bila z interpunkcijskimi naslovi dvakrat najpogostejše naslovljena (neglagolski vprašnji naslovi, pravi vprašajni naslovi), pravzaprav sta ti dve vrsti interpunkcijskih naslovov naslavljali le člankarsko vrsto. Enako so glagolski vprašajni naslovi naslavljali le informativno zvrst, vestičarsko in poročevalsko vrsto novinarskih besedil (gl. tabele 5.1.10 – 5.1.12).

Tabela 5.1.10: Naslavljanje neglagolskih vprašajnih naslovov (NV+)ng v izvodu Slovenskih novic, 4. avgusta 2007

Vrsta	Odstotek %
Člankarska vrsta	100 %

Interpretativna zvrst: 100 %

Tabela 5.1.11: Naslavljanje glagolskih vprašajnih naslovov (NV+)g v izvodu Slovenskih novic, 4. avgusta 2007

Vrsta	Odstotek %
Vestičarska vrsta	50 %
Poročevalska vrsta	50 %

Informativna zvrst: 100 %

Tabela 5.1.12: Naslavljanje pravih vprašajnih naslovov (V+) v izvodu Slovenskih novic, 4. avgusta 2007

Vrsta	Odstotek %
Člankarska vrsta	100 %

Interpretativna zvrst: 100 %

6. ZAKLJUČEK

V diplomskem delu sem na osnovi štiritedenskega preučevanja dnevnih časopisov Dnevnika in Slovenskih novic raziskovala interpunkcijske naslove, kolikšen delež od vseh naslovov predstavljajo v posameznem časopisu, katere vrste interpunkcijskih naslovov so uporabljene v posameznem časopisu, kaj interpunkcijski naslovi naslavlajo in kakšne so razlike med časopisoma glede interpunkcijskih naslovov. Rezultati te analize temeljijo zgolj na štiritedenskem pregledovanju Dnevnika in Slovenskih novic, zato lahko pričakujemo, da bi v dolgoročnem pregledovanju lahko opazili odstopanja.

Analiza gradiva je pokazala, da časopis Dnevnik uporablja precej več interpunkcijskih naslovov v primerjavi z dnevnikom Slovenske novice. Odstotek interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov v Dnevniku v preučevanem obdobju (23. 7. 2007–18. 8. 2007) je bil deset odstotkov, medtem ko je bilo v istem obdobju v Slovenskih novicah od vseh objavljenih naslovov zgolj 7,73 odstotkov interpunkcijskih naslovov. Rezultate analize je potrdila tudi obravnava po enega izvoda obeh dnevnikov. Izbrani izvod je bil izvod 4. avgust 2007. Tudi ta analiza je pokazala, da je bilo v Dnevniku uporabljenih več interpunkcijskih naslovov kot v Slovenskih novicah. Tistega dne je bilo namreč v Dnevniku objavljenih 12 interpunkcijskih naslovov, kar je predstavljalo 9,76 % interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov, v Slovenskih novicah pa je bilo le pet interpunkcijskih naslovov, kar pomeni 7,25 % interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov. Z rezultatom analize celotnega preučevanega obdobja in analize po enega izvoda obeh časopisov lahko ovržem svoje predvidevanje, da bo v Slovenskih novicah delež interpunkcijskih naslovov večji kot v Dnevniku. Očitno je, da interpunkcijski naslovi v Slovenskih novicah ne predstavljajo najpomembnejši način pridobivanja pozornosti.

Moja predpostavka je temeljila na dejstvu, da so Slovenske novice predstavnik rumenega tiska, za katerega je značilno, da naredi vse za pritegnitev pozornosti. Glede na to, da strokovnjaki interpunkcijske naslove povezujejo s pozivno-pridobivalno funkcijo, sem pričakovala, da bo rezultat analize drugačen. Menim, da

Slovenske novice bralčevo pozornost vzbujajo s kontrastnimi barvnimi vzorci in tipografijo nasploh. Slovenske novice namreč uporabljajo veliko več tipov črk različnih velikosti in več barv kot katerikoli drugi dnevnik. Mavričnost strani pa je vabljiva za človeško oko, še posebej, ko se na teh barvastih štirikotnikih znajde veliki naslov s tridimenzionalnim učinkom. Sam naslov pa je ravno toliko informativen, da pritegne pozornost. Ne razkrije vsega, pač pa le nakaže, o čem bo tekla beseda. Kar je ravno prav, da zbudi radovednost. Zaradi tega ločila niti ne morejo odigrati svoje pridobivalne vloge. V številnosti elementov, ki vežejo nase pogled, niti ne morejo stopiti v ospredje. Zagotovo pozornost vzbudi tudi čeznaslov, ki je nekakšen zaščitni znak Slovenskih novic. V tem čeznaslovu je vedno ena beseda, ki najbolje opiše zgodbo, pri kateri se pojavi. Pozornost pritegnejo tudi dramatične fotografije in zelo velika velikost črk v naslovih, saj s tem omogočijo, da je naslov viden že od daleč.

Zakaj Slovenske novice uporabljajo vse te elemente, strokovnjaki razlagajo z naraščajočo konkurenco in informacijskim pritiskom v poplavi informacijske ponudbe, ki niso značilnosti le slovenskega trga tiskanih medijev, pač pa tudi svetovnega. S pojavom novih medijev se je tisku namreč napovedovala velika kriza, nekateri so celo menili, da prihod televizije, radia in elektronskih medijev pomeni konec tiskanim medijem. Danes vidimo, da so se tiskani mediji v krizi precej spremenili in so tako še vedno konkurenčno občilo (Erjavec 1998: 90). Tiskani mediji so se prilagodili novi situaciji in izkoristili nove tehnološke zmogljivosti, predvsem v proizvodnji: boljši tisk, vnos barv, hitrost nastanka. Istočasno je časopisni kiosk postal prava medijska džungla (Malović 1995: 38). V ogromni ponudbi izstopajo tisti časopisi in revije, ki že na daleč vzbujajo pozornost. Smernice pritegnitve pozornosti pa so, kot opredeljujeta tudi Rudin in Ibbotson (2002: 80), zanimiv vizualni vzorec, prepoznavna oblika, izpostavljenost različnih detajlov, tipografija, barve, fotografije, belina, besedilo in njegov naslov. Slovenske novice te smernice upoštevajo.

Dnevnik je po drugi strani predstavnik resnega tiska in vseh teh smernic, ki jih opisujeta Rudin in Ibbotson, ne upošteva, vsaj ne v tolikšni meri, kot to počnejo Slovenske novice. Tudi Dnevnik vzbuja pozornost s fotografijami na naslovnici

strani, vendar vseeno večji del strani pripada besedi. Barve so uporabljene tudi v Dnevniku, vendar manj pogosto. Naslovi so torej v Dnevniku med pomembnejšimi elementi pritegnitve pozornosti. Zato lahko rečem, da Dnevnik v borbi za pozornost nastopi tudi z interpunkcijskimi naslovi, kot je pokazala moja analiza.

Ne le, da je v Slovenskih novicah odstotek interpunkcijskih naslovov od vseh naslovov manjši, tudi njihova raznovrstnost je precej manjša kot v Dnevniku. V Dnevniku so bile zastopane vse vrste interpunkcijskih naslovov, medtem ko v Slovenskih novicah ni bilo kar šestih vrst interpunkcijskih naslovov. Lahko pa potrdim predvidevanje, da bodo v Slovenskih novicah prevladovali naslovi velikih ločil. Ti imajo po Koroščevem mnenju (1998: 107) najvišjo stopnjo izraznosti, zaradi česar sem tudi postavila takšno hipotezo. Tako celotna analiza kot analiza po enega izvoda sta potrdili moje predvidevanje. Odstotek vprašajnih in klicajnih naslovov v celotni analizi je namreč bil dobrih 86 % vseh interpunkcijskih naslovov, v analizi enega izvoda pa so bili celo samo vprašajni naslovi.

Tudi moje predvidevanje o najpogostejši vrsti interpunkcijskih naslovov v Dnevniku je bilo pravilno. Pričakovala sem namreč, da bodo najpogosteje zastopani premogovorni naslovi, saj ti ustrezajo pogostni okoliščini, ki jo odraža dnevno poročevalstvo, torej da nekdo izjavi nekaj tako pomembnega, da se to izpostavi v naslovu besedila (Korošec 1998: 115). V štiritedenskem preučevanju je bilo več kot četrtino vseh interpunkcijskih naslovov premogovornih. Prevlado te vrste je prikazala tudi analiza po enega izvoda. Dne, 4. avgusta 2007, so bili namreč objavljeni štirje premogovorni naslovi, kar je predstavljalo 40 % vseh interpunkcijskih naslovov v tem izvodu.

V empiričnem delu sem se posvetila tudi žanrski raznolikosti besedil, naslovljenih z interpunkcijskimi naslovi. Analiza je pokazala, da v Dnevniku interpunkcijski naslovi naslavljajo vse vrste poročevalnih in presojevalnih besedil. Prevladovalo pa je naslavljanje informativne zvrsti. Kljub temu je bila največkrat z interpunkcijskimi naslovi naslovljena člankarska vrsta. Z izjemo pravih klicajnih, izidnih in zveznih naslovov, ki so naslavljali izključno vestičarsko vrsto, so vse ostale vrste interpunkcijskih naslovov več ali manj naslavljale člankarsko vrsto. Kar šest vrst

interpunkcijskih naslovov je v preučevanem obdobju najpogosteje naslavljalo člankarska besedila. Te vrste so pravi vprašajni naslovi (V+), nevprašajni naslovi (V-), glagolski klicajni naslovi (NK+)g, izjavni naslovi z dvopičjem. Neklicajni naslovi (K-) in izjavni naslovi s pomišljajem pa so v analiziranem obdobju naslavljali celo samo člankarska besedila.

Znotraj informativne zvrsti je v Dnevniku z interpunkcijskimi naslovi prevladovalo naslavljanje vestičarske in poročevalske vrste. Vestičarsko vrsto so najpogosteje naslavljali glagolski vprašajni naslovi (NV+)g, oklepajni naslovi, pravi klicajni naslovi (K+), izidni naslovi in zvezni naslovi. Zadnje tri vrste so v Dnevniku naslavljale zgolj vestičarsko vrsto. Poročevalske vrste pa ni izključno naslavljala nobena vrsta interpunkcijskih naslovov. Najpogosteje so jo naslavljali neglagolski vprašajni naslovi (NV+)ng, premogovorni naslovi, narekovajni naslovi, naslovi skrajšanih napovedi in posledični naslovi.

Neglagolski klicajni naslovi (NK+)ng v Dnevniku so v preučevanem obdobju enako naslavljali vestičarsko, poročevalsko in člankarsko vrsto. Enak delež poročevalske in člankarske vrste so naslavljali naslovi razmaknjenih enot. Prav tako enako razmerje pa je bilo pri naslovih okrajšanih povedi med poročevalsko, komentatorsko in člankarsko vrsto.

V Slovenskih novicah je bilo nekoliko drugače. Za razliko od Dnevnika so interpunkcijski naslovi v Slovenskih novicah pogosteje naslavljali interpretativno zvrst, skladno s tem člankarsko vrsto. Neglagolski vprašajni naslovi (NV+)ng, nevprašajni naslovi (V-), glagolski klicajni naslovi (NK+)g, pravi klicajni naslovi (K+), neklicajni naslovi (K-), premogovorni naslovi, naslovi skrajšanih napovedi je sedem vrst interpunkcijskih naslovov, ki so najpogosteje naslavljale člankarsko vrsto. Tako kot v Dnevniku sta tudi v Slovenskih novicah dve vrsti interpunkcijskih naslovov naslavljali zgolj člankarsko vrsto. To so nevprašajni naslovi (V-) in naslovi skrajšanih napovedi.

Podobno kot v Dnevniku so bile tudi v Slovenskih novicah z interpunkcijskimi naslovi naslovljene skorajda vse vrste informativne in interpretativne zvrsti, izostalo

je le naslavljanje komentatorske vrste. Za razliko od Dnevnika, kjer so bile vestičarska, poročevalska in člankarska vrsta relativno enako naslovljene z interpunkcijskimi naslovi, pa je v Slovenskih novicah z interpunkcijskimi naslovi močno prevladovalo naslavljanje člankarske vrste. Poročevalska in vestičarska vrsta sta prevladovali vsaka le pri eni vrsti interpunkcijskih naslovov – glagolski vprašajni naslovi (NV+)g oziroma narekovajni naslovi. Dvakrat sta bili z interpunkcijskimi naslovi najpogosteje naslovljeni poročevalska in člankarska vrsta, enkrat vestičarska in člankarska vrsta, enkrat pa vse te tri.

Obema analiziranim dnevnikom je bilo skupno prevladovanje naslavljanja informativne zvrsti pri glagolskih vprašajnih naslovih (NV+)g, neglagolskih klicajnih naslovih (NK+)ng in narekovajnih naslovih. Prav tako pa je v obeh časopisih prevladovalo naslavljanje interpretativne zvrsti pri nevprašajnih (V-) in neklicajnih naslovih (K-). Enak delež naslavljanja obeh zvrsti sta imela časopisa pri izjavnih naslovih z dvopičjem. Dnevnikom pa je bilo skupno tudi najpogostejše naslavljanje člankarske vrste z nevprašajnimi (V-), neklicajnimi (K-) in glagolskimi klicajnimi naslovi (NK+)g.

Tako kot v analizi celotnega obdobja je tudi v izvodu z dne, 4. avgusta 2007, v Dnevniku z interpunkcijskimi naslovi prevladovalo naslavljanje člankarske vrste. Tudi pri premogovornih naslovih se je pokazal enak rezultat analize kot v celotni analizi (prevladovanje poročevalske vrste). Izjavni naslovi z dvopičjem pa so v izbranem izvodu najpogosteje naslavljali vestičarsko vrsto. Dne, 4. avgusta 2007, so narekovajni naslovi v enaki meri naslavljali pogovorno in člankarsko vrsto.

Analiza izvoda Slovenskih novic je potrdila rezultate celotne analize. Dne, 4. avgusta 2007, je tako prevladovalo naslavljanje interpunkcijskih naslovov interpretativne zvrsti. Skladno s celotno analizo je bilo prevladovanje naslavljanja interpunkcijskih naslovov člankarske vrste. Ta je bila dvakrat in hkrati ekskluzivno naslovljena z neglagolskimi vprašajnimi naslovi (NV+)ng in pravimi vprašajnimi naslovi (V+). Enako so glagolski vprašajni naslovi (NV+)g naslovili le informativno zvrst, in sicer vestičarsko in poročevalsko vrsto besedil.

Kljub temu, da sta si Dnevnik in Slovenske novice precej različna časopisa, oba dnevno uporabljata interpunkcijske naslove. Delež njihovega pojavljanja in izbor naslavljanja besedil pa je očitno odvisen od hišne politike in drugih elementov privabljanja pozornosti. Slovenske novice kot rumeni časopis dajejo v ospredje druge elemente, Dnevnik kot predstavnik resnega tiska pa je z ostalimi elementi bolj omejen in nase opozarja tudi z interpunkcijskimi naslovi.

7. LITERATURA

7.1 Primarni viri:

- *Dnevnik*. Izdaje v obdobju: 23. 7. 2007–18. 8. 2007. Dnevnik d.d. Ljubljana.
- *Slovenske Novice*. Izdaje v obdobju: 23. 7. 2007–18. 8. 2007. Delo d.d. Ljubljana.

7.2 Sekundarni viri:

7.2.1 Uporabljena in navedena literatura

- Ačkun, Adela (1979): *Razmerje med nastopanjem jezikovnih sredstev v naslovu agencijskega poročila in uvodnika v dnevniku Delo*. Diplomaska naloga. Ljubljana: FSPN.
- Bowles, Dorothy A., Diane L. Borden in Wiliam Rivers (1993): *Creative editing for print media*. Belmont: Wadsworth Publishing Company.
- Dular, Janez (1975): Zvrstna pripadnost prvin v publicističnih besedilih. *Slavistična revija* (23), 197–222.
- English, Earl, Clarence Hach in Tom E. Rolnicki (1996): *Scholastic journalism – 9th edition*. Iowa: Iowa State University Press.
- Erjavec, Karmen (1998): *Koraki do kakovostnega novinarskega prispevka*. Ljubljana: Jutro.
- Fleming, Carole, Emma Hemmingway, Gillian Moore in Dave Welford (2006): *An introduction to journalism*. London: SAGE Publication Ltd.
- Gotal, Mirjana (2006): *Tipologija naslavljanja poročevalskih besedil v francoščini in slovenščini*. Diplomaska naloga. Ljubljana: FDV.
- Kalin Golob, Monika (2003): *H koreninam slovenskega poročevalnega stila*. Ljubljana: Jutro.
- Kalin Golob, Monika (2004): Novinarski jezik in stil: kaj vemo in česa ne. V Melita Poler Kovačič in Monika Kalin Golob (ur.): *Poti slovenskega novinarstva – danes in jutri: znanstveni zbornik ob 40. obletnici študija novinarstva na Slovenskem*, 69–83. Ljubljana: FDV.

- Kalin Golob, Monika in Melita Poler Kovačič (2005): Med novinarskim stilom in etiko: senzacionalizem brez meja. *Družboslovne razprave* 21(49–50), 289–303.
- Korošec, Tomo (1976): *Poglavja iz strukturalne analize slovenskega časopisnega stila*. Doktorska disertacija. Ljubljana: FF.
- Korošec, Tomo (1998): *Stilistika slovenskega poročevalstva*. Ljubljana: Kmečki glas.
- Korošec, Tomo (1990): Časopisni nadnaslovi v sodobnih slovenskih dnevnikih. *Slavistična revija* 38(3), 209–219.
- Korošec, Tomo (1990): Izpustni naslovi. *Slavistična revija* 38(4), 341–349.
- Korošec, Tomo (1991): Časopisni naslovi glede na ločila k stilni vlogi ločil v časopisnih naslovih. V: *Slavistična revija* 39(1), 53–70.
- Košir, Manca (1987): *Mladi novinar: pomaga lastna glava*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Košir, Manca (1988): *Nastavki za teorijo novinarskih vrst*. Ljubljana: DZS.
- Malović, Stjepan (1995): *Novine*. Zagreb. InterGrafika.
- Poler Kovačič, Melita (2004): Podobe (slovenskega) novinarstva: o krizi novinarske identitete. V Melita Poler Kovačič in Monika Kalin Golob (ur.): *Poti slovenskega novinarstva – danes in jutri: znanstveni zbornik ob 40. obletnici študija novinarstva na Slovenskem*, 85–112. Ljubljana: FDV.
- Rašović, Savo (1989): Lingvistička presupozicija i stilistika novinskih naslova. *Novinarstvo* 25(1), 94–97.
- Rudin, Richard in Trevor Ibbotson (2002): *An introduction to journalism: essential techniques and background knowledge*. Velika Britanija: Focal Press.
- *Slovar slovenskega knjižnega jezika 2002*. Ljubljana: DZS d.d. Elektronska izdaja.
- SAZU (1994): *Slovenski pravopis 1, pravila*. Ljubljana. DZS d.d.
- Saxena, Sunil (2006): *Headline writing*. London: SAGE Publications.
- Slavković, Dušan (1979): *Leksikon novinarstva*. Beograd: ŠIRO Srbija.
- Toporišič, Jože (1965): *Slovenski knjižni jezik 1*. Maribor: Založba obzorja Maribor.

7.2.3 Internetne strani:

- Delo d.d. (2007): *Najbolj bran in priljubljen slovenski dnevnik*. Dostopno na <http://oglasi.delo.si/index.php?pub=novice> (29. oktober 2007).
- Slovenska oglaševalska zbornica (2007): *Nacionalna raziskava branosti – NRB*, 27. julij. Dostopno na http://www.soz.si/novinarsko_sredisce/novice/47/ (24. avgust 2007).

8. PRILOGE

Priloga A: Neglagolski vprašajni naslovi

Daljši počitek za ameriške vojake?

Nov turistični raj?

Priloga B: Naslovi, ki so na prehodu od neglagolskih h glagolskim vprašajnim naslovom

Nestrokovnost ali malomarnost?

Priloga C: Naslovi s členkom, ki delajo izpustne naslove, v katerih vzpostavimo povedek iz členkove stavčne pretvorbe

**Pred skupščino še umik
glasovanja o nadzornikih?**

Priloga Č: Glagolski vprašajni naslovi

Marihuana škodi bolj kot cigarete?

Priloga D: Glagolski vprašajni naslovi z izpuščenim in vzpostavljenim ALI in izpuščenim glagolom

Vojake zasulo v kaverni?

**Jolanda Čeplak
padla na dopingu?**

Priloga E: Pravi vprašajni naslovi

Se znate pogovarjati?

Kako izbrati varuško?

Priloga F: Nevprašajni naslovi

Kako naj ravnajo zaposleni kadilci

**Ali se poročiva
ali greva narazen**

Priloga G: Neglagolski klicajni naslovi

**Vsa družina
na rolerje!**

Kar 40 % pijanih!

Priloga H: Glagolski klicajni naslovi

**Zdravstvena izkaznica ni potrebna za
nujno zdravstveno pomoč!**

**FREDY NI SMEL PETI
NAREDI, DA MI PRIDE!**

Priloga I: Pravi klicajni naslovi

“Ugrabite vse tujce!”

Pretepajmo Slovence!

Priloga J: Neklicajni naslovi

Opustite kajenje, podaljšajte si življenje

Ljubite jih brez milosti

Priloga K: Premogovorni naslovi

Janez Benčina - Benč: Na koncu ostane le pesem

Priloga L: Premogovorni naslovi, kjer na desni strani dvopičja stoji priredba
dobesednega navedka

Sanader: Ruplovo
stališče je neuradno

Maharadž trdi:
Drnovšek bo svet

Priloga M: Izjavni naslovi

Strategija Nata:
manjše bombe
za manj civilnih
žrtev

Zadnji krik: »0, ne!«

Priloga N: Naslovi skrajšanih napovedi

Protikadilski zakon: kršena pravica do druženja z nekadilci

**Begunje: delavnica
Avsenikov in Slakov**

Priloga O: Posledični naslovi

Spolno nadlegoval hčerko: pet let zapora

Priloga P: Izidni naslovi

HiT Gorica – Domžale 1:1 (0:0)

Priloga R: Izjavni naslovi

**Zaporniške
celice –
kulturni
spomenik**

Priloga S: Naslovi razmaknjenih enot

Kitajska in Japonska – 70 let pozneje

Priloga Š: Zvezni naslovi

**Policija pripravljena na tekmo
Domžale – Dinamo**

Priloga T: Oklepajni naslovi

**Ponovitve škofjeloških
volitev (še) ne bo**

Priloga U: Narekovajni naslovi

“Verjamem, da bomo pokrajine ustanovili še v tem mandatu”

»Nismo mogli pomagati«

Priloga V: Narekovajni naslovi, kjer narekovaj zaznamuje poseben položaj, pomen ali vrednost posamezne besede/besedne zveze

**Pijan kot “mavra”
za volanom**

Priloga Z: Narekovajni naslov, kjer med narekovaji najdemo naslov ustanove, podjetja in besedne zveze, ki jih brez narekovajev ne bi razumeli kot lastna imena

Množična romanja na “filmsko goro”

Priloga Ž: Naslovi okrajšanih povedi

Janša ve...

Pomaranča na dan ...

Priloga AA: Interpunkcijski naslovi v Dnevnikovem izvodu (4. avgust 2007)

Upravičena do nadomestila?

Daljši počitek za ameriške vojake?

Kako naj ravnaajo zaposleni kadilci

**Rupel: Sodišče v Hamburgu
nesprejemljivo**

Neuradno: Laščani prodajajo delnice

Državni izpitni center: računalniški vdor ni ogrozil mature

Alpos: Čehi nas ne nameravajo prevzeti

**RIC: računalniški
vdor ni ogrozil
mature**

“Ploščad je rakava rana Dravelj”

**„Upravna enota je že
vračala ceste lastnikom“**

Priloga BA: Interpunkcijski naslovi v izvodu Slovenskih novic (4. avgusta 2007)

Nestrokovnost ali malomarnost?

Don Pierino zlorabljal?

**Bodo Jesenice ostale
brez hokejskih tekem?**

ČINC ZA REŠETKAMI?

**Madeleine
videli v Belgiji?**